

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

การจัดการศึกษาในระบบ เพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์"

แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

FORMAL EDUCATION METHODS ON COOPERATIVES
LEARNING FOR PRIMARY STUDENTS

นางดวงใจ ชัยพร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๒๗

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การจัดการศึกษาในระบบ เพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์"
แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

Formal Education Methods on Cooperatives
Learning for Primary Students

โดย

นายณรงค์ ยี่หวา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
พ.ศ. 2557

ณรงค์ ยี่หวา, 2557 : การจัดการศึกษาในระบบ เพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" แก่
นักเรียนระดับประถมศึกษา ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สหกรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สุวรรณา ชูโชติ, วท.ม. 79 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อศึกษาการเรียนรู้วิชาสหกรณ์ของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 5 และเปรียบเทียบแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและ
ไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
หนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการเก็บข้อมูลจากแผนการ
สอนของโรงเรียนตัวอย่าง จำนวน 188 โรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ต้องเรียนวิชาสหกรณ์ เรื่อง
หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์ สหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นปฏิบัติจริง) และ
การประยุกต์หลักการสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน ในด้านการกำหนดชั่วโมงการเรียนวิชา
สหกรณ์พบว่าไม่มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนที่แน่นอน ส่วนเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชา
สหกรณ์นั้น พบว่ามีหนังสือแบบเรียนเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์จำนวน 7 สำนักพิมพ์ที่ได้รับอนุญาต
ให้ใช้เป็นแบบเรียนวิชาสหกรณ์ แต่เมื่อศึกษาเนื้อหาภายในพบว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุอยู่ใน
หนังสือของบางสำนักพิมพ์มีความคลาดเคลื่อนและไม่ทันสมัย

สำหรับแผนการสอนวิชาสหกรณ์พบว่าโรงเรียนที่ผ่านการอบรมมีแผนการสอนวิชา
สหกรณ์ ร้อยละ 31.57 และไม่ผ่านการอบรมมีแผนการสอนร้อยละ 22.66 โดยจำนวนชั่วโมงที่
กำหนดในแผนการสอนของทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
0.05 ในด้านวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการกระบวนการกลุ่มร้อยละ
52.18 วิธีใบงานร้อยละ 15.22 วิธีกิจกรรม/เกมและการตั้งคำถามร้อยละ 13.04 และวิธีนิทาน
ร้อยละ 6.52 และเมื่อทดสอบโดยใช้สถิติ Chi - Square พบว่าวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์
กับการผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนฯ ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
0.05 นอกจากนี้ในการศึกษายังพบปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์ว่าครูผู้สอนกับครู
ผู้ทำกิจกรรมสหกรณ์เป็นคนละคนกัน ครูมีหลายหน้าที่ กิจกรรมโรงเรียนมีหลายกิจกรรม และ
ครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ไม่ได้เป็นครูประจำชั้นของนักเรียน

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

5 / 9 / 2557

Narong Yewa, 2014: Formal Education Methods on Cooperatives Learning for Primary Students. Master of Arts in Cooperative Economics, Independent Study Advisor: Associate Professor Suwanna Thuvachote, M.S. 79 Pages.

The main objectives of this research were to investigate the learning process on cooperatives which takes place in Grade 5 Primary school students. It also compared the lesson planning techniques and abilities of the teachers who had participated in the cooperatives training program for teachers in Ayutthaya Schools, with those of teachers that had not done so. The study was based on secondary data-collected from the core curriculum and textbooks of fundamental education 2008 and samples of lesson plans from 188 schools.

The results showed that grade 5 students have to study cooperatives in terms of its principles, advantages, types and applications in daily life. Regarding teaching hours, the investigation revealed that not minimum amount of teaching hours had been specified. Regarding textbooks, it demonstrated that there are 7 publishers whose books have been accepted for use in the teaching of cooperative subjects. The study also found that the contents of the textbooks were inaccurate and dated.

Furthermore, the research showed that 31.57% of the schools which participated in the training program and 22.66% of non-participated had teaching plans, which does not indicate any significant difference. Concerning teaching methods, the findings demonstrated that group learning was subject to the greatest level of use at 52.18% of total teaching hours, followed by paper assignments at 15.22%, activities/games and questioning at 13.04% and story-telling at 6.52%. Chi-Square testing confirmed that there was no relationship between teaching methods and teachers' attendance of the training program for teachers in Ayutthaya Schools. Problems which the study revealed were that teachers who gave lectures were not the same ones as those who conducted activities, since each teacher had to attend many different activities.

Narong Y.

Student's signature

S. Thuvachote

Advisor's signature

5 / 7 / 2014

คำนิยม

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จนกลายเป็น การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับที่มีความสมบูรณ์ หากขาดความอุปการคุณจากคณาจารย์ทุกท่าน ใน โอกาสนี้ผู้ทำการศึกษาขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุวรรณา ชูโชติ ประธานกรรมการ ที่ให้คำปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุกูล กรยีนยงค์ และดร.พิรุณา ไบโลวิธ คณะกรรมการที่ ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการวางแผนงานสำหรับการศึกษาครั้งนี้

ทั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาขอขอบพระคุณ ศึกษาานิเทศก์กาญจนา พุฒฉาย ศึกษาานิเทศก์ ธิระพงษ์ การสมธร ศึกษาานิเทศก์สุภัคญาณี สุขสมบูรณ์ และครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความช่วยเหลือ เกี่ยวกับข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้าย ผู้ทำการศึกษาขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง บรรลุผลตามที่ตั้งใจไว้ทุกประการ คุณงามความดีและประโยชน์ ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาในที่นี้ด้วย ขอขอบพระคุณ

ณรงค์ ยี่หวา
กันยายน 2557

(1)

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

(3)

บทที่ 1 บทนำ

1

 ความสำคัญของปัญหา

1

 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

5

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5

 ขอบเขตการศึกษา

5

 วิธีการศึกษา

6

 นิยามศัพท์เฉพาะ

8

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10

 ความหมายของหลักสูตร

10

 ความหมายของการศึกษาในระบบ

11

 การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

13

 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

14

บทที่ 3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

16

 ส่วนที่ 1 สารการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ระดับประถมศึกษา

16

 ส่วนที่ 2 สารการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา

18

 ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา

 ส่วนที่ 3 โครงสร้างเวลาเรียนรวมพื้นฐานระดับประถมศึกษา

19

 โครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน

22

สารบัญญ (ต่อ)		(2)
		หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา		25
ตอนที่ 1 การเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์		25
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5		
1.1 สารการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์		25
1.2 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางกลาง		27
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551		
1.3 เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์		29
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5		
ตอนที่ 2 แผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่าน		32
และไม่ผ่านการอบรม		
2.1 การจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียน		33
ที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม		
2.2 เปรียบเทียบแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียน		34
ที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม		
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ		42
สรุปผลการศึกษา		42
ข้อเสนอแนะ		45
อ้างอิง		47
ภาคผนวก		
ก. การทดสอบค่าทางสถิติ T – TEST		51
ข. การทดสอบค่าทางสถิติ CHI – SQUARE		52
ค. หนังสือแบบเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม-		53
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5		
ง. ตัวอย่างแผนการสอนวิชาสหกรณ์ตามคู่มือการจัดการ		76
เรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา		

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนในสำนักงาน- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	7
2	จำนวนชั่วโมงเรียน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับ ประถมศึกษา	20
3	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลาง- การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	26
4	โครงสร้างเวลาเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อปีการศึกษา	27
5	รายละเอียดของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน จำแนกตามสำนักพิมพ์	29
6	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนตัวอย่าง จำแนกตามการมี – ไม่มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์	33
7	จำนวนและร้อยละของแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ใน โรงเรียน จำแนกตามชั่วโมงการเรียนวิชาสหกรณ์	35
8	ผลการทดสอบความแตกต่างของจำนวนชั่วโมงการสอนเฉลี่ย ในแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรม ด้วยสถิติ t-test	36
9	จำนวนและร้อยละของแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ใน โรงเรียน จำแนกตามวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์	37
10	ผลการทดสอบความสัมพันธ์วิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม ด้วยสถิติ Chi-Square	38
11	เนื้อหาสาระที่กำหนดในแผนการสอนวิชาสหกรณ์	39

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในอดีตการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสหกรณ์ได้มีปรากฏอยู่ในตำราทางเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากสหกรณ์เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ ช่วยแก้ปัญหาทางสังคม บรรเทาความยากจน ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และสอนความเป็นประชาธิปไตย และมีการเรียน การสอนเรื่องราวเกี่ยวกับสหกรณ์ก็นับเป็นส่วนหนึ่งของวิชาทางด้านเศรษฐศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 การให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในตำราทางด้านเศรษฐศาสตร์ได้ถูกลดบทบาทลง หรือบางตำราไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ เนื่องจากปัจจัยด้าน การเปลี่ยนแปลง ความสำคัญของสหกรณ์ในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเศรษฐศาสตร์ของสำนัก คลาสสิก ส่งผลให้เนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ไม่ปรากฏอยู่ในตำราทางเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบัน หรือ มีก็เพียงเล็กน้อยอย่างชนิดไม่สามารถให้สาระที่พอจะทำความเข้าใจเรื่องราวของสหกรณ์ได้ อย่างลึกซึ้ง (Panu Kalimi : 2007)

สหกรณ์ถือเป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อมนุษยชาติและระบบเศรษฐกิจอย่างยิ่ง เนื่องจากองค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) ได้กล่าวไว้ในสารวันสหกรณ์สากล ครั้งที่ 90 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2555 หัวข้อ "ธุรกิจสหกรณ์สร้างโลกที่ดีกว่าได้" ว่าในอดีตกาล สหกรณ์เป็นเรื่องราวของคนมารวมกันในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเพื่อจัดการกับทรัพยากรของตนเอง เพื่อให้เข้าถึงตลาด เพื่อเรียกอำนาจในการต่อรองราคากลับคืนมา แต่ในปัจจุบันสหกรณ์เป็น ธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่มีความยืดหยุ่น มั่นคง โดยเห็นว่าสหกรณ์จะเป็นหัวใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยโลกมีความจำเป็นต้องมีเศรษฐกิจที่หลากหลาย ซึ่งความหลากหลายนั้น สหกรณ์สามารถสร้างได้ เนื่องจากสหกรณ์ที่ใหญ่ที่สุด 300 แห่งทั่วโลก มีผลกำไรประจำปี รวมกันกว่า 1.6 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเท่ากับ GDP ของประเทศใหญ่ๆหลายประเทศ สร้างงานกว่า 100 ล้านงานทั่วโลก ในประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย และแอฟริกา ประชากร ประมาณร้อยละ 15 เป็นเจ้าของสหกรณ์ เมื่อเทียบกับผู้ถือหุ้นซึ่งอยู่เพียงไม่ถึงร้อยละ 4 ใน ประเทศเคนยาธุรกิจสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 45 ในประเทศนิวซีแลนด์ธุรกิจสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 22 ของ GDP ประเทศ ส่วนในสหรัฐอเมริกาสหกรณ์จำนวน 30,000 แห่ง ได้มีการจ้างงานถึง

2 ล้านคน สหกรณ์เป็นธุรกิจที่เน้นคุณค่าเป็นหลัก มีระบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด ในทุกรูปแบบธุรกิจ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ สามารถสะท้อนคุณค่าของชุมชน ตามหลักการสหกรณ์ที่เน้นในเรื่องความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม และความยั่งยืน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องดำเนินไปพร้อมกันเพื่อให้สหกรณ์สามารถทำงานได้และประสบผลสำเร็จ

องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) ได้ให้ความสำคัญกับเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของโลกเกี่ยวกับเรื่องของสหกรณ์ ในสารวันสหกรณ์สากลประจำปี 2554 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2554 หัวข้อ "เยาวชนกับอนาคตของขบวนการสหกรณ์" ว่าต้องให้ความสำคัญถึงวิธีการเพิ่มศักยภาพเยาวชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในขบวนการสหกรณ์ ซึ่งบ่อยครั้งที่เราจะได้เห็นได้ว่าเยาวชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของรูปแบบสหกรณ์ เพราะไม่มีการเรียนรู้ในโรงเรียนเนื่องจากไม่ได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตร ยิ่งไปกว่านั้นเยาวชนอาจไม่ทราบด้วยซ้ำว่าสินค้าและบริการที่ตนเองใช้อยู่ นั้นมาจากสหกรณ์ เพื่อให้เยาวชนเป็นกำลังที่สำคัญของขบวนการสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องมอบโอกาสแก่เยาวชนทั้งในทางปฏิบัติและกลยุทธ์ ต้องนำเสนอรูปแบบการลงทุนที่เยาวชนสามารถนำไปสร้างธุรกิจของตนเองได้ ต้องสนับสนุนงานที่กระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงการจัดการธุรกิจแบบประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบและมีศีลธรรม นอกจากนี้องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) ได้ส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในขบวนการสหกรณ์ โดยการเลือกตั้งตัวแทนเยาวชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) และส่งเสริมเครือข่ายเยาวชน เพื่อให้สหกรณ์รุ่นใหม่จากทั่วโลกมีโอกาสเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด สร้างโอกาสให้ได้เรียนรู้เครือข่ายสหกรณ์ที่กว้างขึ้น เชื่อมโยงเยาวชนภายนอกสู่ขบวนการสหกรณ์ผ่านการศึกษา การสนับสนุน สร้างศักยภาพให้มีส่วนร่วมในขบวนการอื่นๆ เพื่อเพิ่มพูนความสำคัญของประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับเยาวชนและเพื่อให้มั่นใจว่าเยาวชนเหล่านั้นจะมีมุมมองที่สามารถไปนำเสนอในการประชุมระดับที่ใหญ่ขึ้นได้

ในสังคมโลกปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ศาสนาใด หรือพื้นที่ใดก็ตาม การศึกษานับเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์เพราะมนุษย์ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคมที่ต้องมีการเรียนรู้ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายในสังคม และจำเป็นต้องใช้การศึกษาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ ในสังคมไทยการศึกษาเริ่มต้นที่ "วัด" ซึ่งเป็นแหล่งการศึกษาที่เป็นตัวกลางของสังคมไทยโดยหนังสือเรียนเล่มแรกของไทย คือ จินตามณี มีเนื้อหาในเรื่องของคำไทย และอักษรไทยหลังจากนั้นแบบเรียนไทยได้พัฒนาขึ้นโดยแยกเป็นรายวิชาที่แตกต่างกันตามสาระการ

เรียนรู้อวมถึงวิชาสหกรณ์ ซึ่งจัดอยู่ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ (เพียงตะวัน,2553:1)

สำหรับในประเทศไทย (เพียงตะวัน,2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการของการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับโรงเรียนของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจะเรียนเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์เพียง 1.37 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะเรียนเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์เพียง 0.97 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะเรียนเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์เพียง 1.5 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ซึ่งเป็นจำนวนเวลาที่น้อยมากเมื่อเทียบกับเวลาเรียนทั้งหมดของนักเรียนต่อปีการศึกษา

ในสังคมโลกปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ศาสนาใด หรือพื้นที่ใดก็ตาม การศึกษานับเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์เพราะมนุษย์ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคมที่ต้องมีการเรียนรู้ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันภายในสังคม และจำเป็นต้องใช้การศึกษาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ ในสังคมไทยการศึกษาเริ่มต้นที่ "วัด" ซึ่งเป็นแหล่งการศึกษาที่เป็นตัวกลางของสังคมไทยโดยหนังสือเรียนเล่มแรกของไทย คือ จินตามณี มีเนื้อหาในเรื่องของคำไทย และอักษรไทยหลังจากนั้นแบบเรียนไทยได้พัฒนาขึ้นโดยแยกเป็นรายวิชาที่แตกต่างกันตามสาระการเรียนรู้ รวมถึงวิชาสหกรณ์ ซึ่งจัดอยู่ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ (เพียงตะวัน,2553:1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ,พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดการศึกษาสำหรับคนไทย มีสาระสำคัญดังนี้ "มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และ"มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย" ประกอบมาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สำหรับโรงเรียนนารอง และเริ่มบังคับใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไปตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมาจนถึงปี 2551 ได้มีการทบทวนปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้วิชาสหกรณ์ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 3 เรื่อง

เศรษฐศาสตร์ โดยกำหนดตัวชี้วัดให้เยาวชนที่ได้รับการศึกษาในระบบของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องได้รับการศึกษาเรื่องสหกรณ์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้าง เวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 80 ชั่วโมง/ปี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 240 ชั่วโมง/ปี และเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2555 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีคำสั่งที่ 110/2555 ให้ปรับกรอบโครงสร้างเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์ รวมอยู่ด้วย) ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกระดับ คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพิ่มจาก 80 ชั่วโมง/ปี เป็น 120 ชั่วโมง/ปี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มจาก 120 ชั่วโมง/ปี เป็น 160 ชั่วโมง/ปี และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพิ่มจาก 240 ชั่วโมง/ปี เป็น 320 ชั่วโมง/ปี

กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ ซึ่งมีหน้าที่ในการให้การศึกษฝึกรวมแก่บุคลากรของสหกรณ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจระบบสหกรณ์ เห็นว่าการจะพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ต้องปลูกฝังการศึกษาเรื่องสหกรณ์ให้กับเยาวชนที่ได้รับการศึกษาในระบบ เพราะการปลูกฝังเรื่องใด ๆ ต้องปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อย หรือนัยหนึ่งที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้เยาวชนที่ศึกษาในระบบต้องได้รับการเรียนรู้วิชาสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะร่วมมือกัน พัฒนาครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา โดยการจัดโครงการฝึกรวมให้กับครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ทั่วประเทศ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ ได้มอบหมายให้ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 1 - 20 จัดอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ใน โรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2555 (เว้น ปี 2549) จนถึงปัจจุบัน ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ สหกรณ์ที่ 2 ยังไม่สามารถดำเนินการจัดอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนได้ครบทุกโรงเรียน ยังมีครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์อีกจำนวนหนึ่ง ไม่ได้ผ่านการอบรมโครงการ ดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลต่อการถ่ายทอดและปลูกฝังความรู้การสหกรณ์แก่นักเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาทั้งสิ้น 354 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 62,575 คน เป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นอันดับหนึ่งในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 2 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 80 เป็นโรงเรียนที่ไม่ได้รับการ อบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน โดยมีโรงเรียนเพียง 69 แห่งเท่านั้น ที่ผ่าน การอบรมโครงการดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่า การได้รับการ อบรมจากโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีแผนการสอนวิชา สหกรณ์ให้กับนักเรียนแตกต่างจากโรงเรียนที่ไม่ได้ผ่านการอบรมโครงการดังกล่าวหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาในระบบเพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" ให้กับนักเรียนในระดับ ประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในด้าน

- 1.1 ด้านสาระการเรียนรู้
- 1.2 ด้านโครงสร้างเวลาเรียน
- 1.3 ด้านเนื้อหาสาระ

2. เพื่อเปรียบเทียบแผนการสอนเพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จัดโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อใช้เป็นแนวทางให้สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ กรมส่งเสริม สหกรณ์ นำไปใช้เป็นแนวทางในการให้การฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเป็นข้อมูลแก่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้ในการวางแผนให้การศึกษาด้านสหกรณ์แก่เยาวชนของประเทศ

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาถึงการจัดการศึกษาในระบบ เพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" แก่นักเรียนชั้น ประถมศึกษานี้ ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะการจัดการศึกษาในระบบแก่นักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาการจัดการศึกษาในระบบเพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวิธีการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ได้มาซึ่งสาระการเรียนรู้และโครงสร้างเวลาเรียนวิชาสหกรณ์ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตร ตามที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในข้อ ที่ 1.1 และ 1.2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหาสาระของวิชาสหกรณ์ที่บรรจุในแบบเรียน ตามที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1.3 ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากหนังสือแบบเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในการศึกษาจะกำหนดประเด็นในการศึกษา ดังนี้

2.1 สัดส่วนของเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์ เปรียบเทียบกับเนื้อหาของวิชาอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 ความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับสหกรณ์

2.3 ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์เกี่ยวกับบทเรียนวิชาสหกรณ์

3.ในการศึกษาเปรียบเทียบแผนการสอนเกี่ยวกับวิชาสหกรณ์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ผู้ศึกษาจะศึกษาข้อมูล ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแผนการสอนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 354 แห่ง (ข้อมูลปี 2556) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ดังนี้

3.1 การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างประชากรของ Taro Yamane (1993 อ้างถึงในสุวรรณ, 2541: 90-91) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนโรงเรียนตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ จำนวนโรงเรียนทั้งหมดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 354 แห่ง

e คือ ค่าความคาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ ในที่นี้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อน 5 %

กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรม

$$n = \frac{354}{1+354(0.05^2)} = 188$$

3.2 การคัดเลือกโรงเรียนตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified Random Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียน	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด (N)		จำนวนโรงเรียนตัวอย่าง (n)	
	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ
ผ่านการอบรม	69	20	38	20
ไม่ผ่านการอบรม	285	80	150	80
รวม	354	100	188	100

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบแผนการสอนของโรงเรียนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน โดยในการศึกษาจะกำหนดประเด็นในการศึกษาดังนี้

4.1 ศึกษาจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติสำหรับการทดสอบหาความแตกต่าง คือ T-Test ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

4.2 ศึกษาวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม โครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติสำหรับการทดสอบหาความสัมพันธ์ คือ Chi-Square (χ^2) ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ $df = (r-1)(c-1)$

4.3 ศึกษาเนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์ เพื่อศึกษาสาระสำคัญที่บรรจุไว้ในแผนการสอนวิชาสหกรณ์เปรียบเทียบกับคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา ที่แจกในโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน

4.4 ศึกษาช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ จากแผนการสอนของโรงเรียน ตัวอย่าง

4.5 สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยไม่ใช้แบบสัมภาษณ์ (สุวรรณ, 2541: 89,100) ในประเด็นคำถามปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ดังนี้

-การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน

-สาระการเรียนรู้ หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้

-โครงสร้างเวลาเรียน หมายถึง จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ต่อปีการศึกษาของสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

-เนื้อหาสาระ หมายถึง รายละเอียดให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามคุณลักษณะแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา

-แผนการสอน หมายถึง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หมายถึง สำนักงานในเขตการศึกษาแต่ละพื้นที่ที่มีหน้าที่ประเมินการเรียนการสอนของสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2551

-เยาวชน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

-โครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง โครงการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ เป็นผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้กับครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาใน ส่วนของหลักสูตรการศึกษา แนวคิดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ ที่นำมาใช้ในการศึกษา

โดยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาและหลักสูตร
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาและหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

จากการศึกษา ค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ได้ให้ความหมาย ของคำว่าหลักสูตรไว้มากมาย ดังนี้

วัฒนา ตรงเที่ยง (อ้างจาก ทาบา,1962 : 10 -11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

ธีรารัง บัวศรี (2531 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ แผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละ โปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ กิจกรรมการเรียน การสอนชนิดต่างๆ ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แก่ผู้เรียนได้เล่น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และ พฤติกรรมที่พึงประสงค์

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2537 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า คือ มวล ประสบการณ์ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนา ตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

อัญชลี ศรียังเล็ก (อ้างจาก กรมวิชาการ , 2543 : 4 - 6) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรไว้ว่า คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษา แห่งชาติ หลักสูตรประกอบด้วยโครงสร้าง จุดประสงค์ การเรียนรู้ (แต่ละรายวิชา) เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนและการประเมินผล

ปิยวรา คล้ายหนองสรวง (2550 : 17) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง แผนหรือข้อกำหนด ที่เกี่ยวกับการจัดมวลประสบการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนได้รับผลสำเร็จ ตามศักยภาพของตนเอง และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

อัญชุลี ศรียังเล็ก (2552 : 8) ให้ความหมายของหลักสูตร คือ แบบแผนที่เป็นโครงสร้าง สำหรับจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปประมวลผล ประสบการณ์ในด้านต่างๆมาจัดให้ผู้เรียนได้ทั้งในและนอกห้องเรียน

วัฒนา ตรงเที่ยง (2553 : 18) ให้ความหมายของหลักสูตร คือแผนประสบการณ์หรือ แผนการจัดการเรียนการสอน ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด 2) สารและมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชั้น 3) โครงสร้างเวลาเรียน 4) คำอธิบายรายวิชา 5) จุดมุ่งหมาย 6) การจัดหน่วยการเรียนรู้ 7) ออกแบบกิจกรรม 8) สื่อการเรียนรู้ 9) การวัดและ ประเมินผล ตามลำดับ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

จنگล ทำสวน (2553 : 15) ให้ความหมายของหลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาส หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด และพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

จากความหมายของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่จัดทำขึ้น จากประมวลประสบการณ์ โดยมีแบบแผนหรือองค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา แห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับผลสำเร็จ บรรลุ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความหมายของการศึกษาในระบบ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุไว้ว่า “มาตรา 15 (1) การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุไว้ว่า “มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อน ระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับ ปริญญา”

กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้ระบุว่า

"ข้อ 1 การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้"

(1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

(2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐานโดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

(3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

ข้อ 2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตาม ข้อ 1 (3) (ข) แบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้ (1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (2) ประเภทอาชีพศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นการกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป"

สรุปได้ว่า การศึกษาในระบบตามความหมายของเอกสารนี้ มี 2 ระดับ คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา 3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย(ประเภทสามัญหรืออาชีพศึกษา) และการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา)

การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

เพียงตะวัน เดชเจริญ (2553 : 13) กล่าวไว้ว่า การศึกษาอบรมนับเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของสหกรณ์ เพราะสหกรณ์จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของสมาชิก คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์เป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้นำสหกรณ์ในระยะเริ่มแรกจึงถือเอาการศึกษาเป็นหลักสำคัญในการพัฒนางานสหกรณ์ เพราะหากสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการศึกษาแล้ว ก็เป็นการยากที่จะนำสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จได้ การศึกษาอบรมทางสหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือที่มีผลต่อการพัฒนางานสหกรณ์ของขบวนการ สหกรณ์เป็นอย่างมาก

เพียงตะวัน เดชเจริญ (อ้างจาก อรรถัญญา , 2549) ว่า การให้การศึกษาระดับสมาชิกและส่งเสริมสหกรณ์ มีหลักในการดำเนินงานที่ควรพิจารณา ซึ่งแตกต่างไปจากการให้การศึกษาระดับสมาชิกและส่งเสริมในเรื่องอื่นๆ บ้างในบางส่วนซึ่งเรื่องนี้ สยมพร โยธามุข (2535 : 25) และพยุงค์ศักดิ์ เพ็ชรจำเริญสุข (2528 : 56 - 57) ได้กล่าวถึงพอสรุปได้ ดังนี้

1. พิจารณาถึงระดับความเข้าใจของบุคคลทั้งนี้เพราะบุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกันดังนั้นการใช้วิธีเดียวกันอาจทำให้บุคคลมีการรับรู้ได้ที่แตกต่างกัน
2. ควรเน้นให้มีการปฏิบัติ เพราะการปฏิบัติจะทำให้มีการเข้าใจและจดจำได้ตลอดไป
3. ต้องเข้าถึงใจของผู้เข้ารับการศึกษา และส่งเสริม เช่นการใช้ภาษาท้องถิ่น
4. ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง สหกรณ์ยิ่งมีการดำเนินงานขยายออกไปมากขึ้น การศึกษา จะต้องทำมากขึ้นตามไปด้วย

เพียงตะวัน เดชเจริญ (2553 : 13 - 14) กล่าวว่า การให้การศึกษาระดับสมาชิกและส่งเสริมสหกรณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจถึงสหกรณ์ โดยวิธีการให้การศึกษาระดับสมาชิก เรื่องดังกล่าวนี้อยู่ในหลักสหกรณ์ข้อที่ 5 คือการศึกษา ฝึกอบรมและสาธารณชน ในการจัดองค์ความรู้นี้จะนำเสนอในส่วนของให้การศึกษาระดับสมาชิกแก่สมาชิกสหกรณ์เข้าใหม่ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่สมาชิกทุกคนจะต้องทราบเรื่องสหกรณ์ก่อน มีสหกรณ์หลายแห่งไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ทำให้สหกรณ์มีสมาชิกที่ไม่มีคุณภาพ และเข้าใจระบบสหกรณ์ในทางที่ไม่ถูกต้องนัก สหกรณ์จะเจริญหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมาชิกของสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้อง ถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ไม่เข้าใจสหกรณ์ให้ตรงกัน และไม่ได้ศรัทธาต่อสหกรณ์เลย จะทำให้สหกรณ์ประสบความล้มเหลวได้ง่ายหรือสหกรณ์จะเป็นองค์กรอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพียงตะวัน เดชเจริญ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการของการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับโรงเรียน วัดอุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อต้องการศึกษาการให้การศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทั้งในด้านจำนวนชั่วโมงเรียนและเนื้อหาสาระที่เรียน ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลใช้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการศึกษา พบว่า มีการให้การศึกษาเกี่ยวกับการสหกรณ์ในระดับประถมศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเรียนต่อเนื่องไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเรียนนั้นจะแทรกความรู้ทางสหกรณ์ในกลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ ในด้านเวลาเรียนนั้นพบว่าในขณะที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 96 ชั่วโมง นักเรียนในระดับประถมศึกษาจะเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์เพียง 1.37 ชั่วโมงเท่านั้น ในด้านเนื้อหาสาระที่เรียนพบว่าส่วนใหญ่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์อย่างง่าย ๆ โดยเน้นที่สหกรณ์โรงเรียนและเนื้อหาที่เรียนในแต่ละชั้นมีความซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งบางส่วนของเนื้อหาไม่ทันสมัย สำหรับการให้การศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าในขณะที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 72 ชั่วโมง นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในเวลาเพียง 0.97 ชั่วโมงเท่านั้น โดยเนื้อหาสาระการเรียนรู้นั้นจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์โดยทั่วไป คือหลักการสหกรณ์ และประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า เนื้อหาบางส่วนที่ปรากฏในหนังสือเรียนไม่ทันสมัยและไม่ถูกต้อง การให้การศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นพบว่าในขณะที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 48 ชั่วโมง นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะได้เรียนเกี่ยวกับสหกรณ์เพียง 1.5 ชั่วโมงโดยเนื้อหาสาระการเรียนรู้จะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์โดยทั่วไป คือหลักการสหกรณ์ และประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า เนื้อหาบางส่วนที่ปรากฏในหนังสือเรียนไม่ทันสมัยและไม่ถูกต้อง การปลูกฝังความรู้ทางสหกรณ์นั้นควรให้ความสำคัญที่แนวคิดในการทำงานร่วมกัน การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันรวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยที่เป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสหกรณ์มากกว่าการให้ความรู้เพียงรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์เท่านั้น

ยุวดี ศรีเพชร, พ.ต.ท.หญิง. (2555) การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรณีศึกษา : โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุทธาสินี อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุทธาสินี อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์คณะครูและเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ แล้วทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประกอบด้วยการจัดการเรียน การสอนและกิจกรรมภาคปฏิบัตินอกห้องเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนวิชาสหกรณ์ให้เป็น วิชาสอนเสริมกำหนดให้เรียนภาคการศึกษาละ 6 ชั่วโมง มีการจัดให้นักเรียนตั้งแต่ประถมศึกษา ปีที่ 3-6 เรียนรวมกัน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนน้อย ซึ่งนักเรียนที่ผ่านการประเมินแล้วยังต้อง เรียนตามเดิมร่วมกับนักเรียนรุ่นใหม่ สำหรับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย การประชุมที่นอกจากมีคณะครูแล้วยังมีนักเรียนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ใช่มชิกร่วมด้วย กิจกรรมร้านค้าจะมีนักเรียนหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่พนักงานขาย ตรวจสอบสินค้าและสรุปราย รายวัน แต่การจัดซื้อเป็นหน้าที่ของครู กิจกรรมออมทรัพย์ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับ มอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ให้บริการและบันทึกบัญชี ส่วนกิจกรรมการเกษตร จัดให้มีกลุ่มของนักเรียนรับผิดชอบดำเนินการผลิต ซึ่งผลผลิตจะจำหน่ายแก่นักเรียนและชาว ชุมชนผ่านร้านสหกรณ์ ส่วนการจัดให้มีการศึกษาดูงาน ได้ให้โอกาสเฉพาะครูผู้สอนและ นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการสหกรณ์ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสหกรณ์อื่น

บทที่ 3

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เป็นหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งได้มีการทบทวนปรับปรุงจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัย และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีประเด็นต่างๆ จำนวนมาก เช่น สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฯลฯ แต่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระ

เป็นการแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการศึกษาให้ครบถ้วนตามกลุ่มสาระต่างๆ โดยแต่ละกลุ่มจะบรรจุเนื้อหารายละเอียด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

เป็นการนำความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษามาใช้เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เป็นการนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อ การมีเหตุมีผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เป็นการนำความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เป็นการศึกษาถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

เป็นการนำความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยของตนเอง และผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ

เป็นการนำความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการสร้างสรรค์ไปใช้ใน งานศิลปะสุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

เป็นการนำความรู้ ทักษะ และเจตคติมาใช้ในการทำงาน การจัดการการ ดำรงชีวิตการประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี

1.8. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาต่างประเทศ

เป็นการนำความรู้ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศมาใช้ในการสื่อสาร

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆไว้ ดังนี้

2.1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม

เป็นสาระเกี่ยวกับ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนร่วม

2.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต

เป็นสาระเกี่ยวกับ ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

2.3 เศรษฐศาสตร์

เป็นสาระเกี่ยวกับ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4 ประวัติศาสตร์

เป็นสาระที่เกี่ยวกับ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

2.5 ภูมิศาสตร์

เป็นสาระที่เกี่ยวกับ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. โครงสร้างเวลาเรียน

โครงสร้างเวลาเรียนกำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 110 / 2555 ลงวันที่ 25 มกราคม 2555 เรื่อง การแก้ไขโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นรายชั่วโมง ซึ่งแสดงดังตารางต่อไปนี้ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนชั่วโมงเรียน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา

หน่วย : ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน						รวม จำนวนชั่วโมง
	ระดับประถมศึกษา						
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้							
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	1,080
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	1,080
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	480
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120	120	120	120	120	120	720
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	480
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	480
การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	360
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	360
รวมเวลาเรียน 8 กลุ่มสาระ	840	840	840	840	840	840	5,040
๑ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	720
๑ รายวิชา/กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มตาม ความพร้อมและจุดเน้น	ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา						ไม่น้อยกว่า 240 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา						ไม่น้อยกว่า 6,000 ชั่วโมง ต่อปีการศึกษา

จากตารางที่ 2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 110/2555 ได้กำหนดกรอบเวลาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา โดยแบ่งเป็นชั่วโมงกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และชั่วโมงรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 โครงสร้างเวลาเรียนรวมระดับประถมศึกษา แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6)

มีเวลาเรียนรวมจำนวน 1,080 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6)

มีเวลาเรียนรวมจำนวน 1,080 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6)

มีเวลาเรียนรวมจำนวน 480 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับ

ประถมศึกษา (ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวมจำนวน 720 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับประถมศึกษา

(ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวมจำนวน 480 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6) มี

เวลาเรียนรวมจำนวน 480 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับ

ประถมศึกษา (ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวมจำนวน 360 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ระดับประถมศึกษา

(ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวมจำนวน 360 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.2 โครงสร้างเวลาเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวม จำนวน 720 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

2.3 โครงสร้างรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น

ระดับประถมศึกษา (ป.1 -ป 6) มีเวลาเรียนรวมไม่น้อยกว่า 240 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

โครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน

การดำเนินการจัดการเรียนรู้อาชีพสหกรณ์สู่สถานศึกษามีความเด่นชัดเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับสั่งกับอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (นายเสงี่ยม มานะอิน) เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2534 ให้สอนสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนบริเวณชายแดนไทยให้มีความรู้ ความเข้าใจ ใช้วิธีการสหกรณ์ในการดำรงชีวิต และได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริให้โรงเรียนต่างๆ จัดการสอนการสหกรณ์เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเมื่อจบการศึกษาสามารถเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดีของสหกรณ์ที่มีอยู่ในประเทศได้ ในขณะที่สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการก็มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523

โครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนนี้ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548 ถึง 2555 รวม 7 ปี (เว้นปี 2549 และ ปี 2556) วัตถุประสงค์ของการจัดอบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ให้มีความเข้าใจในเรื่องการสหกรณ์อย่างแท้จริง มีการจัดการเรียนรู้อาชีพสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อนำไปปลูกฝังให้เด็กนักเรียนที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เรียนรู้การพึ่งตนเอง การร่วมมือช่วยเหลือกัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ คือได้โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้อาชีพสหกรณ์ในเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ 1 โรงเรียน

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้จัดอบรมครูผู้รับผิดชอบวิชาการสหกรณ์ในปีงบประมาณ 2548 จำนวน 800 คน ปี 2550 จำนวน 1,000 คน ปี 2551 จำนวน 800 คน ปี 2552 จำนวน 800 คน ปี 2553 จำนวน 800 คน ปี 2554 จำนวน 800 คน ปี 2555 จำนวน 800 คน รวมมีผู้ผ่านการอบรมทั้งสิ้น 5,800 คน เป็นการจัดการเรียนรู้อาชีพสหกรณ์ในสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงสามารถปลูกฝังค่านิยมสหกรณ์จนเมื่อเติบโตใหญ่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดี สหกรณ์นักเรียนจึงเป็นอนาคตของสหกรณ์ไทย ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

1. สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์จัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้อาชีพสหกรณ์ในสถานศึกษาเพื่อเป็นคู่มือในการจัดอบรม
2. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 1 -20 ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์เข้าอบรม

โดยกำหนดคุณสมบัติ คือต้องเป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ และไม่เคยเข้ารับการอบรมโครงการนี้มาก่อน

3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 1 – 20 ดำเนินการจัดอบรมตามหลักสูตร โดยมีเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1 ประมวลความสอดคล้องการจัดการศึกษาไทยกับการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

3.1.1 อธิบายให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาของไทย

3.1.2 อธิบายให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจเป้าหมายการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

3.1.3 เปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายการจัดการศึกษาไทยกับเป้าหมายการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

3.1.4 ระบุความสอดคล้องกันของทั้งเป้าหมายการศึกษาไทยกับการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์

3.2 หลักสูตรการสอนการจัดการเรียนรู้วิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.2.1 อธิบายให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจความเป็นมา แผนการจัดการเรียนรู้สาระสำคัญ และวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาการสหกรณ์

3.2.2 ฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.3 ระบุการปรับใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

3.3 การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.3.1 เสนอตัวอย่างจริงที่เป็นเอกสาร หลักฐาน ตัวบุคคล ในการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3.3.2 ถ่ายทอดสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสหกรณ์ คือ กิจกรรมร้านค้า ออมทรัพย์ การผลิต และสวัสดิการ

3.3.3 ผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงที่ประสบความสำเร็จไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา

3.4 การจัดการความรู้สหกรณ์ต้นแบบ มีวัตถุประสงค์ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ที่ได้รับการโล่รางวัลต้นแบบการจัดการเรียนรู้สหกรณ์

4. ประเมินผลโรงเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการ เพื่อคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ ในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ด้านผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และด้านพฤติกรรม

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน จากคณะกรรมการประเมินโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย บุคลากรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด 2 ท่าน บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ท่าน และ บุคลากรของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ 1 ท่าน

5. มอบโล่รางวัล ให้โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ ในวันประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำเดือนกันยายน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง "การจัดการศึกษาในระบบเพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา" ในบทนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ตอนที่ 2 แผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน

ซึ่งผลการศึกษาพบดังนี้

ตอนที่ 1 การเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.1 สารการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้บังคับสำหรับการศึกษาในระบบของประเทศไทยพบว่า วิชาการสหกรณ์ เป็นวิชาที่กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะต้องเรียนเกี่ยวกับการสหกรณ์ ซึ่งบรรจุอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ "สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม" ในสาระที่ 3 เรื่อง "เศรษฐกิจศาสตร์" โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ประถมศึกษาปีที่ 5	มาตรฐาน ส 3.1 ได้แก่เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	3. อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์	1. หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ 2. ประเภทของสหกรณ์ 3. สหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติ) 4. การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะต้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ไว้ 4 หัวข้อ ดังนี้

1. หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์
2. ประเภทของสหกรณ์
3. สหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นการปฏิบัติจริง
4. การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.
2551 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างเวลาเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อปีการศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง)	ร้อยละ
๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้	840	84.00
1. ภาษาไทย	160	16.00
2. คณิตศาสตร์	160	16.00
3. วิทยาศาสตร์	80	8.00
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120	12.00
4.1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม	ไม่กำหนด	-
4.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม	ไม่กำหนด	-
4.3 ประวัติศาสตร์	40	33.33
4.4 ภูมิศาสตร์	ไม่กำหนด	-
4.5 เศรษฐศาสตร์	ไม่กำหนด	-
4.5.1.อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	ไม่กำหนด	-
4.5.2.ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน การทำ กิจกรรมต่างๆในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	ไม่กำหนด	-
4.5.3.อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์	ไม่กำหนด	-
5. สุขศึกษาและพลศึกษา	80	8.00
6. ศิลปะ	80	8.00
7. การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	80	8.00
8. ภาษาต่างประเทศ	80	8.00
๑ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	12.00
๑ รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด เพิ่มตามความพร้อมและจุดเน้น	ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง	4.00
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง	100.00

ที่มา : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และคำสั่งสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 110/2555 ลงวันที่ 25 มกราคม 2555

จากตารางที่ 4 พบว่า โครงสร้างเวลาเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรม จำนวน 3 กิจกรรม โดยต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 840 ชั่วโมง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มตามความพร้อมและจุดเน้น จำนวนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง โดยเป็นเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 840 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 84 ของโครงสร้างเวลาเรียนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 160 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 16 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 160 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 16 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 80 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 120 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 80 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 80 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี 80 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 8 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 80 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 8 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 12 ของโครงสร้างเวลาเรียนทั้งหมด และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มตามความพร้อมและจุดเน้น จำนวน 40 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 4 ของโครงสร้างเวลาเรียนทั้งหมด

ส่วนโครงสร้างเวลาเรียนวิชาสหกรณ์ได้กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีเวลารวมทั้งหมด 120 ชั่วโมง ซึ่งในกลุ่มสาระฯ นี้ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ย่อยเป็น 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ไม่กำหนดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ไม่กำหนดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ กำหนดเวลาเรียน 40 ชั่วโมง สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ไม่กำหนดเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ไม่กำหนดเวลาเรียน ซึ่งวิชาการสหกรณ์ได้ถูกกำหนดให้เรียนในสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ซึ่งตัวชี้วัดกำหนดให้สามารถอธิบายหลัก-การสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ แต่ไม่ได้กำหนดเวลาเรียน ซึ่งแต่ละสาระการเรียนรู้ให้แต่ละโรงเรียนเป็นผู้กำหนดเวลาเรียน ให้เกิดความเหมาะสม แต่ต้องมีเวลาเรียนครบตามที่กำหนด และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด มีเพียงสาระการเรียนรู้เดียวคือสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ที่ถูกกำหนดให้ต้องมีเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา จะเห็นว่าวิชาการสหกรณ์ได้บรรจุให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะต้องเรียนรู้ แต่ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องมีเวลาเรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่งผลให้ไม่ได้รับความสำคัญ หรือเห็นประโยชน์ และคุณค่าเทียบเท่ากับวิชาอื่นๆ

1.3 เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากสำนักพิมพ์ต่างๆที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 รายละเอียดของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน จำแนกตามสำนักพิมพ์

สำนักพิมพ์	ประสานมิตร	แม็ค	อักษรเจริญทัศน์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ	สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ	เอมพันธ์
รายละเอียด							
จำนวนหน้า							
• เนื้อหาทั้งหมด	243	247	204	166	216	320	166
• เนื้อหาสหกรณ์	11	8	8	8	8	9	11
• คำร้อยละ	4.52	3.24	3.92	4.82	3.70	2.81	6.62
เนื้อหาสาระ							
• ความหมายของสหกรณ์	/	/	/	/	/	/	x
• หลักการและวิธีการสหกรณ์	/	/	/	/	/	/	/
• ประเภทของสหกรณ์	/	/	/	/	/	/	/
• ประโยชน์ของสหกรณ์	/	x	x	/	/	/	/
• สหกรณ์ในโรงเรียน	/	/	/	/	/	/	/
• การประยุกต์ใช้หลักการสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน	/	/	/	/	/	/	/
• คำตามท้ายบท/กิจกรรม/แบบฝึกหัด	/	/	/	/	/	/	/

ที่มา : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของสำนักพิมพ์

จากตารางที่ 5 พบว่า บริษัท สำนักพิมพ์ประสานมิตร (ปสม.) จำกัด จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๕" มีจำนวน 243 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 11 หน้า คิดเป็นร้อยละ 4.52

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือประวัติความเป็นมาว่าสหกรณ์เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 และหลักการสำคัญของสหกรณ์ว่ามีจำนวน 6 ข้อ

เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง คือ การสหกรณ์เกิดขึ้นในช่วงปลายรัชกาลที่ 5 และหลักการสำคัญของสหกรณ์มี 7 ข้อ

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสีหลายสี และมีรูปภาพสีประกอบคำอธิบาย รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5" มีจำนวน 247 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 8 หน้า คิดเป็นร้อยละ 3.24

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือ การให้ความหมาย หลักการและวิธีการของสหกรณ์ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน

เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง คือ หลักการ และวิธีการสหกรณ์แยกส่วนกันอย่างชัดเจน

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสีที่เป็นโทนเข้ม ไม่ค่อยให้ความโดดเด่น และมีรูปภาพวาดประกอบคำอธิบาย รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5" มีจำนวน 204 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 8 หน้า คิดเป็นร้อยละ 3.92

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือ หลักการสำคัญของสหกรณ์ว่ามี 7 ข้อแต่ไม่ได้เป็นหลักการสหกรณ์สากลที่สหกรณ์ถือปฏิบัติในปัจจุบัน

เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง คือ หลักการสหกรณ์มี 7 ข้อ ตามประกาศขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA)

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสีหลากหลายสี และมีรูปภาพสี สวยงามประกอบคำอธิบาย รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" มีจำนวน 166 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 8 หน้า คิดเป็นร้อยละ 4.82

เนื้อหาสาระถูกต้องทั้งหมด

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสีหลากหลายสี และมีรูปภาพที่สวยงามประกอบคำอธิบายเนื้อหาต่างๆ รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" มีจำนวน 216 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 8 หน้า คิดเป็นร้อยละ 3.70

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือ การอธิบายลักษณะของสหกรณ์ร้านค้าว่ากำไรจากการจำหน่ายสินค้าจะจ่ายคืนให้สมาชิกในรูปแบบเงินปันผล

เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง คือ กำไรจากการจำหน่ายสินค้าจะจ่ายคืนให้สมาชิกในรูปแบบเงินเฉลี่ยคืน

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสีหลากหลายสี และมีรูปภาพที่สวยงามประกอบคำอธิบายเนื้อหาสาระ รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

สำนักพิมพ์ บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5" มีจำนวน 320 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 9 หน้า คิดเป็นร้อยละ 2.81

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือการอธิบายหลักการสหกรณ์ว่ามี 4 ข้อ และอธิบายว่าสหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท

เนื้อหาสาระที่ถูกต้อง คือ หลักการสหกรณ์มี 7 ข้อ และสหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 7 ประเภท

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ ไม่มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสี และรูปภาพประกอบคำอธิบายเนื้อหาสาระเป็นสีขาวดำ ซึ่งไม่น่าสนใจในการเรียน รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชื่อ "หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนิน

ชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ 5" มีจำนวน 166 หน้า เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ 11 หน้า คิดเป็นร้อยละ 6.62

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือ เกี่ยวกับหลักการสำคัญของสหกรณ์ โดยการอธิบายความหมายที่คลาดเคลื่อน

เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้อง คือ หลักการสหกรณ์มี 7 ข้อ ตามประกาศขององค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA)

ความน่าสนใจของรูปแบบการจัดพิมพ์ ไม่มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นอักษรสี และรูปภาพประกอบคำอธิบายเนื้อหาสาระเป็นสีขาวดำ ซึ่งไม่น่าสนใจในการเรียน รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก

สำหรับเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ในหัวข้อ "ความหมายสหกรณ์" พบว่าหนังสือแบบเรียน ของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด ไม่ปรากฏหัวข้อวิชาดังกล่าว ส่วนหัวข้อประโยชน์ของสหกรณ์ พบว่าหนังสือแบบเรียน ของบริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด และบริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด ไม่ปรากฏหัวข้อวิชาดังกล่าว สำหรับหัวข้อวิชาส่วนที่เหลือปรากฏอยู่ในแบบเรียน รายวิชาพื้นฐานของทุกสำนักพิมพ์

จากผลการศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พบว่ามีหัวข้อหลักๆ 4 หัวข้อได้แก่ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์ในโรงเรียน และการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยไม่ได้พิจารณาถึงเนื้อหาสาระที่มีความจำเป็นหรือเหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เป็นเนื้อหาสาระที่เน้นให้นักเรียนท่องจำมากกว่าที่ให้นักเรียนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในระบบสหกรณ์

ตอนที่ 2 แผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรม

"แผนการสอน" เป็นแผนสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ผู้สอนจัดทำขึ้น เพื่อบอกขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีจุดมุ่งหมายตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งแผนการสอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างยิ่ง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และยังอำนวยความสะดวกในการให้ครูใช้สอนแทนกันได้โดยง่าย

ในการฝึกอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ของกรมส่งเสริมสหกรณ์มีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ให้มีความเข้าใจในเรื่องการสหกรณ์อย่างแท้จริง มีการจัดการเรียนรู้วิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อนำไปปลูกฝังให้เด็กนักเรียนที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เรียนรู้การพึ่งตนเองการร่วมมือช่วยเหลือกัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งหลักสูตรมีความคาดหวังให้ครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ มีความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ วิธีการจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติและการปรับใช้แผนการสอนวิชาสหกรณ์ โดยมีคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษาประกอบการอบรม ซึ่งจากการศึกษาแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม จำนวนทั้งสิ้น 188 แห่ง พบดังแสดงในตารางที่ 6

2.1 การจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนตัวอย่าง จำแนกตามการมี - ไม่มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์

โรงเรียนตัวอย่าง	แผนการสอนวิชาสหกรณ์		รวม
	มี	ไม่มี	
ผ่านการอบรม	12 (31.57)	26 (68.42)	38 (20.21)
ไม่ผ่านการอบรม	34 (22.66)	116 (77.33)	150 (79.79)
รวม	46 (24.47)	142 (75.53)	188 (100.00)

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2556

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 6 พบว่า โรงเรียนตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 188 แห่ง มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 46 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.47 ไม่มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 142 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.53 และเมื่อจำแนกตามการผ่านและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอน วิชาสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่ผ่านการอบรมจากกลุ่มตัวอย่าง 38 แห่ง มี

แผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.57 และไม่มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 68.42 ส่วนโรงเรียนที่ไม่ผ่านการอบรมจากกลุ่มตัวอย่าง 150 แห่ง มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 34 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.66 และไม่มีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ จำนวน 116 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 77.33 เห็นได้ว่าโรงเรียนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนจะมีแผนการสอนวิชาสหกรณ์มากกว่าโรงเรียนตัวอย่างที่ไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน ร้อยละ 8.91

2.2 เปรียบเทียบแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม จำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ จำแนกตามวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ เนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์ ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์ ผลการศึกษาพบดังนี้

2.2.1 การกำหนดจำนวนชั่วโมงการสอนวิชาสหกรณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้กำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรม ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 840 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา กลุ่มพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา และรายวิชาหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มตามความพร้อมหรือจุดเน้นไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา โดยวิชาสหกรณ์ถูกกำหนดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 120 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ซึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย 5 วิชา ได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม /หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม / ประวัติศาสตร์ / ภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ มีเพียงวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้นที่กำหนดให้เรียน 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา จากเวลาเรียนทั้งหมด 120 ชั่วโมง ซึ่งจากการศึกษาการกำหนดชั่วโมงการเรียนวิชาสหกรณ์จากแผนการสอนของครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 46 แห่ง พบดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน จำแนกตามชั่วโมงการเรียนวิชาสหกรณ์

จำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอน ให้เรียนวิชาสหกรณ์ (ชั่วโมง/ปีการศึกษา)	โรงเรียนตัวอย่าง		รวม
	ผ่านการอบรม	ไม่ผ่านการอบรม	
1-5	10 (26.31)	28 (73.68)	38 (82.61)
6-10	0 (0)	3 (100.00)	3 (6.52)
11-15	0 (0)	1 (100.00)	1 (2.17)
16-20	0 (0)	0 (0)	0 (0)
มากกว่า 20	2 (50.00)	2 (50.00)	4 (8.70)
รวม	12 (26.09)	34 (73.91)	46 (100.00)
ชั่วโมงสอนเฉลี่ย	8.167	5.314	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	13.409	9.257	

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2556

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 7 พบว่า โรงเรียนตัวอย่าง กำหนดชั่วโมงการสอนวิชาสหกรณ์มากที่สุด คือระหว่าง 1-5 ชั่วโมง จำนวน 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.61 รองลงมาคือมากกว่า 20 ชั่วโมง จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.70 รองลงมาคือ 6-10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 6.52 และน้อยที่สุดคือ 11-15 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 2.17 ส่วน 16-20 ชั่วโมง ไม่มีโรงเรียนใดกำหนดเป็นชั่วโมงการสอนวิชาสหกรณ์ โดยโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรมมีชั่วโมงการสอนเฉลี่ย 8.167 และ 5.314 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนชั่วโมงการสอนเฉลี่ยในแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ ด้วยสถิติ t - test พบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของจำนวนชั่วโมงการสอนเฉลี่ยในแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการอบรม ด้วยสถิติ t-test

การอบรม	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ยในแผนการสอน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P - value
ผ่านการอบรม	12	8.167	13.409	.813	.421
ไม่ผ่านการอบรม	34	5.314	9.257		

2.2.2 วิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์

การจัดอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน ได้กำหนดหัวข้อวิชา "การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอตัวอย่างจริงที่เป็นเอกสารหลักฐาน ตัวบุคคล การปฏิบัติการจัดกิจกรรมสหกรณ์ คือ กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมการผลิต และกิจกรรมสวัสดิการ เพื่อเป็นแนวทางหรือตัวอย่างสำหรับให้ครูผู้ผ่านการอบรมได้การนำไปใช้และกำหนดเป็นวิธีการเรียนการสอนวิชาสหกรณ์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน เนื่องจากวิชาสหกรณ์เป็นเรื่องนามธรรมจำเป็นต้องใช้กิจกรรมประกอบการอธิบายทำความเข้าใจหรือเรียนรู้ ซึ่งการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนทางคณะวิทยากรได้สอน สาธิต และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้วิชาสหกรณ์หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ เกม เพลง นิทาน บทบาทสมมติ กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางการนำไปปรับใช้ ซึ่งจากการศึกษาวิธีการที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาสหกรณ์จากแผนการสอนของครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 46 แห่ง พบว่าโรงเรียนตัวอย่างใช้วิธีการสอนวิชาสหกรณ์มากที่สุดคือ กระบวนการกลุ่ม จำนวน 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.18 รองลงมาคือ ใบบาง จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.22 รองลงมาคือกิจกรรม/เกมและการตั้งคำถาม จำนวนละ 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.04 และน้อยที่สุดคือ นิทาน จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.52 ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน จำแนกตามวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาการสหกรณ์

วิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาการสหกรณ์	โรงเรียนตัวอย่าง				รวม	
	ผ่านการอบรม	ร้อยละ	ไม่ผ่านการอบรม	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตั้งคำถาม	3	25.00	3	8.82	6	13.04
ใบงาน	1	8.33	6	17.65	7	15.22
กระบวนการกลุ่ม	6	50.00	18	52.94	24	52.18
นิทาน	1	8.33	2	5.88	3	6.52
กิจกรรม/เกม	1	8.33	5	14.71	6	13.04
รวม	12	100.00	34	100.00	46	100.00

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2556

จากตารางที่ 9 พบว่าวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาการสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนมีค่าร้อยละของวิธีการที่ใช้ในการสอนใกล้เคียงกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความสัมพันธ์ของวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาการสหกรณ์ในแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ ด้วยสถิติ Chi-Square (χ^2) พบว่าความสัมพันธ์นี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบความสัมพันธ์วิธีที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ระหว่าง
โรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม ด้วยสถิติ Chi - Square

วิธีการที่ใช้ ในการสอนวิชา สหกรณ์	โรงเรียนตัวอย่าง		รวม	χ^2	P - value
	ผ่านการอบรม	ไม่ผ่านการอบรม			
การตั้งคำถาม/ใบงาน	4	9	13	.232	.890
กระบวนการกลุ่ม	6	18	24		
กิจกรรม/เกม/นิทาน	2	7	9		
รวม	12	34	46		

ที่มา : จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2556

2.2.3 เนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์

โครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน ได้แจกคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในคู่มือจะมีตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการสอนวิชาสหกรณ์) ตามมาตรฐาน ส 3.1 ซึ่งเป็นตัวอย่างแผนการสอนวิชาสหกรณ์ที่แบ่งออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 17 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการสอนวิชาสหกรณ์) มีองค์ประกอบ 9 หัวข้อ ได้แก่ 1.มาตรฐาน/ตัวชี้วัด 2.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด 3.สาระการเรียนรู้ 4.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5.คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6.ชิ้นงาน/ภาระงาน 7.การวัดและประเมินผล 8.กิจกรรมการเรียนรู้ 9.สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม จำนวนทั้งสิ้น 46 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เนื้อหาสาระที่กำหนดในแผนการสอนวิชาสหกรณ์

เนื้อหาสาระที่กำหนด ในแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของ คู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ใน สถานศึกษา	โรงเรียนตัวอย่าง	
	ผ่านการอบรม	ไม่ผ่านการอบรม
• มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	/	/
• สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	/	/
• สาระการเรียนรู้	/	/
• สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	/	/
• คุณลักษณะอันพึงประสงค์	/	/
• ชิ้นงาน/ภาระงาน	/	/
• การวัดและการประเมินผล	/	/
• กิจกรรมการเรียนรู้	/	/
• สื่อและแหล่งการเรียนรู้	/	/

ที่มา : การเก็บข้อมูลจากแผนการสอน ปีการศึกษา 2556

จากตารางที่ 11 พบว่าเนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน ประกอบด้วยสาระสำคัญทั้ง 9 สาระ ตามตัวอย่างแผนการสอนวิชาสหกรณ์ในคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา ประกอบด้วยสาระต่อไปนี้

1.มาตรฐาน/ตัวชี้วัด คือ การสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดใดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด คือ ประเด็นหรือเรื่องให้ผู้เรียนต้องรู้

3.สาระการเรียนรู้ คือ รายละเอียดทางวิชาการในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง

นั้นๆ

4.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คือ สิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเข้าใจ

5.คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องเข้าใจแล้วต้องปฏิบัติได้

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องสร้างหรือต้องปฏิบัติออกมาเป็นชิ้นงาน
7. การวัดและการประเมินผล คือ วิธีการวัดและเครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียน
8. กิจกรรมการเรียนรู้ คือ วิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้กับผู้เรียนเพื่อให้เข้าใจเรื่องที่
ดำเนินการสอน
9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ คือ สิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสอน

2.2.4 ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์

จากการศึกษาแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนตัวอย่างจำนวน 46 แผนการสอน พบว่าแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียนไม่กำหนดช่วงเวลาที่จะใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ว่าจะสอนช่วงเวลาเช้า หรือช่วงบ่าย แต่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดตารางเรียนของโรงเรียนในแต่ละรายวิชาหรือการบูรณาการสอนวิชาสหกรณ์กับวิชาสอนอื่นๆ

2.2.5 ปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์

ปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์ เป็นเรื่อง que การศึกษาครั้งนี้ต้องการที่จะทราบว่าการจัดการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน มีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง จึงได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 4 ท่าน ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์ และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ 1 ท่าน เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ที่ต้องไปนิเทศก์ครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับการสอนและการจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ 4 ท่าน ได้แก่

1. คุณครูบุญปลุก ประกอบมี	โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล
2. คุณครูสมณฑา เซาว์ตระกูล	โรงเรียนวัดนาค
3. คุณครูภาดา ชยันต์เดโชชัย	โรงเรียนวัดลาดบัวหลวง
4. คุณครูปิยวรรณ ประสงค์เงิน	โรงเรียนบ้านคูคด

และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ 1 ท่าน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์กาญจนา พุฒฉาย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 พบผลการศึกษาดังนี้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง“การจัดการศึกษาในระบบเพื่อการเรียนรู้ “สหกรณ์” แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สรุปผลแบ่งได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 สารการเรียนรู้

การศึกษาสารการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสารการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์อยู่ในมาตรฐาน ส 3.1 ได้แก่ นักเรียนต้องเข้าใจและสามารถ บริหารจัดการ ทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัด ได้แก่ ต้องอธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ได้ และมีสารการเรียนรู้ได้แก่ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติ) และการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 2 โครงสร้างเวลาเรียน

การศึกษาโครงสร้างสารการเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนวิชาสหกรณ์อยู่ในสารการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยไม่มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียน โดยให้แต่ละโรงเรียนจัดเวลาเรียนในวิชาสหกรณ์เป็นการเฉพาะ หรือบูรณาการกับวิชาอื่น แต่ต้องผ่านตัวชี้วัด ตามมาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนด

ส่วนที่ 3 เนื้อหาสารการเรียนรู้

การศึกษาเนื้อหาสารการเรียนรู้วิชาสหกรณ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ได้รับ

อนุญาตให้ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ทั้งหมด จำนวน 7 สำนักพิมพ์ ได้แก่ บริษัท สำนักพิมพ์ประสานมิตร (ปสม.) จำกัด บริษัท สำนัก
พิมพ์แม็ค จำกัด บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ สำนักพิมพ์ บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ
(พว.) จำกัด และบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด ซึ่งเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหนังสือเรียน
สรุปได้ดังนี้

3.1 การให้ความหมายของสหกรณ์ พบว่าแบบเรียนของสำนักพิมพ์ทั้ง 7
สำนัก มีเนื้อหาสาระการให้ความหมายของสหกรณ์ได้ถูกต้อง ชัดเจน ตามความหมายที่ถือใช้กัน
ในปัจจุบัน

3.2 การอธิบายถึงหลักการสหกรณ์ พบว่าแบบเรียนของสำนักพิมพ์ทั้ง 7 สำนัก
มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ที่แตกต่างกันอย่างมาก โดยมีเพียงสำนักพิมพ์ของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นที่ได้ให้ความหมายและอธิบายหลักการของ
สหกรณ์ได้อย่างถูกต้องตามหลักการสหกรณ์ที่ถือใช้กันทั่วโลก

3.3 การอธิบายประเภทของสหกรณ์ พบว่าแบบเรียนของสำนักพิมพ์ทั้ง 7 สำนัก
มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอธิบายประเภทของสหกรณ์ ที่ค่อนข้างถูกต้องมีเพียง 2 สำนักพิมพ์ ที่
ให้ความหมายและอธิบายประเภทของสหกรณ์ที่ผิดพลาด ได้แก่สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
และสำนักพิมพ์ บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

3.4 การอธิบายประโยชน์ของสหกรณ์ พบว่าแบบเรียนของสำนักพิมพ์ทั้ง 7
สำนัก มีเนื้อหาสาระที่กล่าวถึงประโยชน์ของสหกรณ์ได้อย่างถูกต้อง และครอบคลุมประโยชน์
ทั้งหมด

3.5 การอธิบายการจัดตั้งและกระบวนการการจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน พบว่า
แบบเรียนของสำนักพิมพ์ ทั้ง 7 สำนัก มีเนื้อหาสาระการอธิบายการจัดตั้งและขบวนการจัดตั้ง
สหกรณ์โรงเรียน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้อง และรายละเอียดใกล้เคียงกัน

3.6 การเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้สหกรณ์ในชีวิตประจำวัน พบว่าแบบเรียน
ของสำนักพิมพ์ ทั้ง 7 สำนัก มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเสนอแนวทางเกี่ยวกับการนำระบบ
สหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การรวมกลุ่ม การอดออม

3.7 แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมท้ายบทเรียน เป็นการเสริมกิจกรรมให้นักเรียนได้
ฝึกฝน หรือทดสอบการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาสหกรณ์ เช่น แบบฝึกหัด แบบกิจกรรม

ซึ่งจะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่กำหนดในแบบเรียนเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แต่สิ่งที่ผู้ศึกษามองว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่ควรจะต้องบรรจุไว้ในแบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ คือ การดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจระบบสหกรณ์อย่างแท้จริง โดยเห็นว่าเนื้อหาสาระในแบบเรียนที่ทำการศึกษาทั้งหมด มุ่งเน้นให้นักเรียนท่องจำ ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้และเกิดความเข้าใจและเห็นค่าของ "สหกรณ์"

ส่วนที่ 4 แผนการสอนวิชาสหกรณ์

การศึกษาแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน ได้ศึกษาเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ วิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ เนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์ ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 การศึกษาแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่ามีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ ร้อยละ 31.57 ส่วนโรงเรียนที่ไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่ามีแผนการสอนวิชาสหกรณ์ ร้อยละ 22.66 และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ พบว่า จำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแผนการสอนให้เรียนวิชาสหกรณ์ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.2 การศึกษาวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ ในโรงเรียน พบว่ามีวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ 5 วิธีการ ได้แก่ วิธีการกระบวนกรกลุ่ม ร้อยละ 52.18 วิธีการใบงาน ร้อยละ 15.22 วิธีการกิจกรรม/เกม และการตั้งคำถาม ร้อยละ 13.04 และวิธีนิทาน ร้อยละ 6.52 ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.3 การศึกษาเนื้อหาสาระของแผนการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ พบว่า มีเนื้อหาสาระครบถ้วนในแผนการสอนวิชาสหกรณ์ตามตัวอย่างคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา

4.4 การศึกษาช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาสหกรณ์ของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาการสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่า แผนการสอนวิชาสหกรณ์ไม่ได้กำหนดช่วงเวลาในการสอนวิชาสหกรณ์จะต้องสอนช่วงเวลาใด แต่ขึ้นกับการกำหนดตารางการเรียนการสอนของโรงเรียน หรือการบูรณาการสอนกับวิชาอื่น

4.5 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาสหกรณ์ พบว่า ด้านวิชาการสามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจได้ตามตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ด้านการทำกิจกรรมสหกรณ์มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ส่งผลต่อการทำกิจกรรมสหกรณ์ และด้านการจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ ส่วนโรงเรียนที่จัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์จะเป็นการสอนเดิม แผนการสอนสำเร็จรูป โดยไม่นำตัวอย่างแผนการสอนวิชาสหกรณ์จากคู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษาไปเป็นแนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการศึกษาในระบบ เพื่อการเรียนรู้ "สหกรณ์" แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือการให้การศึกษาวิชาสหกรณ์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และเปรียบเทียบแผนการสอนของโรงเรียนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน มีข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ควรปรับแก้ในส่วนของสาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งเป็นสาระที่นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้เป็นสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เป็นสาระการเรียนรู้แบบให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติมากกว่าเป็นสาระการเรียนรู้แบบให้นักเรียนท่องจำ เช่นหลักการสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์
2. ควรกำหนดวิชาสหกรณ์เป็นสาระการเรียนรู้ 1 สาระการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสหกรณ์อย่างเป็นทางการ ไม่ต้องบูรณาการกับวิชาอื่น และให้สอดคล้องกับมติของรัฐบาล เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 ที่กำหนดให้เป็นสหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติ
3. ควรกำหนดมาตรฐานกลางของหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสหกรณ์ว่าต้องประกอบด้วยเนื้อหาสาระใดบ้าง

4. กรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องคัดเลือกครูผู้เข้าอบรมโครงการครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ จากครูผู้สอนวิชาสหกรณ์ไม่ใช่ครูผู้ทำกิจกรรมสหกรณ์ เพื่อให้การจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์เป็นไปตามกรอบแนวทางที่ผู้ทรงวุฒิได้ออกแบบตามหลักสูตรการอบรม

สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการปลูกฝังเรื่องราวเกี่ยวกับสหกรณ์แก่เยาวชนหรือนักเรียน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญสำหรับการรับรู้ หรือการปลูกฝังแนวความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องให้เยาวชนหรือนักเรียนได้เรียนรู้จากการได้ปฏิบัติกิจกรรม ปฏิบัติงาน แล้วตกผลึกได้ว่า นั่นคือ “สหกรณ์” ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการสหกรณ์ได้อย่างถูกต้อง เข้าใจ และลึกซึ้งถึงวิธีการสหกรณ์ ว่ามีคุณค่าหรือประโยชน์ต่อมวลมนุษยโลกมากมายเพียงใด โดยไม่ใช่การเรียนรู้หรือการสังสมองค์ความรู้จากการท่องจำตามตำรา จากการรับรู้จากครูผู้สอน ซึ่งเยาวชนหรือนักเรียนจะไม่เข้าใจได้ว่าแท้ที่จริงแล้วสหกรณ์มันคืออะไร หากเยาวชนหรือนักเรียนได้เข้าใจและรับรู้เรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติกิจกรรมของเขาเอง จะส่งผลให้การสหกรณ์แทรกซึมอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิต อยู่ในจิตวิญญาณ ระบบสหกรณ์จะได้รับการดูแล ป้องกัน ไม่ให้ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด สหกรณ์จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของมวลมนุษยชาติที่ยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- Panu Kalmi 2007. **The disappearance of cooperatives from economics textbooks**,
Cambridge Journal of Economics 2007, no. 31, 625 - 647
- กระทรวงศึกษาธิการ 2556 . **ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
พ.ศ. 2556
- กระทรวงศึกษาธิการ 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด , 2551.
- _____. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
, 2542.
- จงกล ทำสวน. 2553. **การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีกราฟ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**
ตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ตรีสุข กลิ่นหอม. 2551. **การศึกษากระบวนการจัดการกิจกรรมส่งเสริมความรู้วิชาสหกรณ์ใน**
สถานศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสหกรณ์ กรม
ส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550.
การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชำรง บัวศรี. **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: เอร่าวิชั่นการ
พิมพ์ ,2531
- ปิยวรา คล้ายหนองสรวง. 2550. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ชุมชนเสถียรภูมิ**
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพียงตะวัน เดชเจริญ. 2553. **การเรียนรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ตามหลักสูตร**
กระทรวงศึกษาธิการของการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับโรงเรียน. การศึกษาค้นคว้า
อิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุราพร สมบุญสุข, ทศนีย์ สุทธิวานิช และวรลักษณ์ รัตติกาลชลากร. หนังสือเรียนรายวิชา
พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์
ภูมิศาสตร์ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 1 :กรุงเทพฯ, 2554.

เยาวลักษณ์ อักษร, สุพน ทิมอำ และวิริยะ บุญยะนิวาสน์. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 5 : โรงพิมพ์
บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด. กรุงเทพฯ, 2554.

ยุวดี ศรีเพชร. พ.ต.ท.หญิง. 2555. การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดนกรณีศึกษา : โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน วัด
สุธาสิณี อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัฒนา ตรงเที่ยง. 2553. การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแอนด์
ลินแพรสจำกัด, 2542

สุพรรณิ ชโลธร, เรวณี ชัยเขาวรัตน์ และพัชรพร เทอดธรรมไพศาล. หนังสือเรียน รายวิชา
พื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 1
:โรงพิมพ์ บริษัท กรทอง การพิมพ์ จำกัด.กรุงเทพฯ, 2555.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการบริหารการศึกษาศรีนครศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532

สุวรรณา ชูโชติ. วิจัยวิจัยทางสหกรณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ภาควิชาสหกรณ์ คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. 2556. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Online).
www.data.bopp-obec.info, 20 พฤศจิกายน 2556

- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ป.5. โรงพิมพ์ สำนักพิมพ์ บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.กรุงเทพฯ,
2556.
- สวัสดิ์ ปทุมราช, จรียา ศรีเพชร และอนงค์ บัวทองเลิศ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ, 2553.
- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 16 .2556. คู่มือการจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ใน
สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
พิมพ์ครั้งที่ 8. เพชรบุรี: โรงพิมพ์เพชรบุรีการพิมพ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2555.
สารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (Online). www.mis.moe.go.th,
5 พฤศจิกายน 2556.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. หนังสือเรียนรายวิชา
พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์
และภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 . พิมพ์ครั้งที่ 2 : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว,
2555.
- อัญชุลี ศรียังเล็ก. 2552. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัยศึกษาที่ใช้องค์
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนคลองลาดช้าง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
พระนคร.
- อารยา ดอกรักษ์. 2555. การสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนาจ พุทธิมิ และคณะ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. โรงพิมพ์ บริษัท ทีเอส อินเตอร์พรีน จำกัด. กรุงเทพฯ, 2555.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การทดสอบสถิติ t-test

Group Statistics

Train	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Hour ค่าอบรม	12	8.1667	13.40850	3.87070
ไม่ค่าอบรม	34	5.3138	9.25684	1.58754

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Hour Equal variances assumed	2.666	.110	.813	44	.421	2.85284	3.50903	-4.21915	9.92484
Hour Equal variances not assumed			.682	14.872	.506	2.85284	4.18361	-6.07101	11.77670

ภาคผนวก ข

การทดสอบสถิติ Chi-square

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Train * Mode	46	100.0%	0	.0%	46	100.0%

Train * Mode Crosstabulation

			Mode			Total
			การตั้งศาลา/ใบงาน	กระบวนกรกลุ่ม	กิจกรรม/เกม/นิทาน	
Train	ผ่านกรอบรม	Count	4	6	2	12
		Expected Count	3.4	6.3	2.3	12.0
	ไม่ผ่านกรอบรม	Count	9	18	7	34
		Expected Count	9.6	17.7	6.7	34.0
Total		Count	13	24	9	46
		Expected Count	13.0	24.0	9.0	46.0

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	.232 ^a	2	.890	1.000		
Likelihood Ratio	.230	2	.892	1.000		
Fisher's Exact Test	.342			.908		
Linear-by-Linear Association	.214 ^b	1	.643	.810	.414	.173
N of Valid Cases	46					

a. 2 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.35.

b. The standardized statistic is .463.

ภาคผนวก ค

แบบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของบริษัท สำนักพิมพ์ประสานมิตร (ปสม.) จำกัด

เรื่องที่ ๒ ระบบสหกรณ์

เราทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทยให้ดีขึ้น

สหกรณ์

สหกรณ์ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันมาทำธุรกิจร่วมกัน โดยมีจุดประสงค์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

หลักการสหกรณ์เป็นหลักการที่มีความเที่ยงตรงคือสังคม ชุมชนให้ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกดีขึ้น เพราะสหกรณ์ทำให้อาชีพได้รับค่าตอบแทนต่างๆ อย่างเที่ยงธรรมและเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะโดยปกติสมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียง ๑ เสียงเท่ากัน ดังนั้นอาชีพสามารถได้ค่า สหกรณ์เป็นการรวมคนและรวมทุนขึ้นเป็นการบริหารตนเองในชุมชนอีกเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกเอง

ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์

สหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ โดยจัดตั้งขึ้นในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๔ ที่ตำบลเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยสหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทยมีชื่อว่า สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใจ

หลักการสำคัญของสหกรณ์ มีดังนี้

๑. สหกรณ์ศึกษา ในการเป็นสมาชิกสหกรณ์จะต้องเป็นด้วยความสมัครใจ และเป็นให้ทุกคนเป็นสมาชิกได้โดยไม่ต้องมีการบังคับแก่คนตาบอดหรือคนเร่ร่อนหรือเชื้อชาติหรือศาสนา
๒. หลักประชาธิปไตย สมาชิกของสหกรณ์ทุกคนมีฐานะอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าทุกคนมีอิทธิพลในการเป็นสมาชิกเท่าเทียมกัน คือ การมีสิทธิในการออกเสียง ๑ คน ๑ เสียงเท่ากัน และสิทธิในการออกเสียงเท่าๆ กันโดยสมาชิกมีวงออกเสียงได้หนึ่งเสียง
๓. หลักความเที่ยงธรรม คือ ส่วนของกำไรเป็นผล ขึ้นอยู่กับการใช้บริการของสมาชิก ถ้าหากที่คนใดคนหนึ่งจะได้เงินเป็นผลมาก
๔. หลักเศรษฐกิจ คือไว้ใจจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ต้องเป็นประโยชน์สำหรับสมาชิกในสหกรณ์นั้นๆ กล่าวคือได้กำไรควรทำกำไรมาไว้กับคนในคนหนึ่งได้ประโยชน์ และอีกคนหนึ่งเสียประโยชน์ สมาชิกของสหกรณ์ต้องสนใจเกี่ยวกับการนำผลกำไรไปดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - ๔.๑ คืนกำไรส่วนหนึ่งไว้ สำหรับการพัฒนากิจการของสหกรณ์
 - ๔.๒ คืนกำไรเพื่อบริการให้แก่สมาชิกในส่วนรวมทุกๆ คน
 - ๔.๓ คืนกำไรส่วนหนึ่งให้แก่สมาชิกในรูปของเงินปันผล
๕. หลักพัฒนาเศรษฐกิจ สหกรณ์จะต้องส่งเสริมให้สมาชิกและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ได้ทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ในสหกรณ์ให้ทราบและเคลื่อนไหวเข้าที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก
๖. หลักความมั่นคง สหกรณ์ควรแลกเปลี่ยนความดีกับสมาชิกโดยความรับผิดชอบภายใต้หลักสหกรณ์ศึกษา ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สหกรณ์แต่ละแห่งมีการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการรณรงค์พัฒนาสังคมในชุมชนหรือในระดับประเทศ

วิธีการสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์ คือ การร่วมกันในการทำกิจการทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยหลักการสำคัญ ๖ ประการจะดำเนินการจนประสบความสำเร็จได้โดยอาศัยความซื่อสัตย์

การมีวิธีการจัดการของสหกรณ์มี ดังนี้

๑. สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่มีจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ผลิตพืชเกษตรกรรมจึงมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินกิจการและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของสมาชิก ขบวนการที่ที่สำคัญ เช่น ให้ความรู้คุณประโยชน์ทางการเกษตร วางแผนการทำการเกษตรร่วมกันกับสมาชิก จัดจำหน่ายวัตถุดิบและเครื่องมือทางการเกษตร จัดหาตลาดทั้งภายในและตลาดภายนอกสหกรณ์ เป็นต้น
๒. สหกรณ์ประมง เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้เลี้ยงประมง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ ขบวนการที่สำคัญ เช่น ให้ความรู้คุณประโยชน์ ขบวนการจำหน่าย

5.50

สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๓. ถ้าโครงการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นจะตกอยู่กับสมาชิกทุกคนอย่างยุติธรรม ตามจำนวนหุ้นและตามการร่วมกิจกรรม เช่น การขายสินค้า การซื้อสินค้า การซื้ออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ และการกู้ยืมเงิน เป็นต้น

การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

หลักการสำคัญของสหกรณ์คือการรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาและให้ความช่วยเหลือกันและกัน ให้เสรีภาพกับสมาชิกในการแสดงความคิดเห็นอย่างถูกต้อง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต้องร่วมมือและให้ความช่วยเหลือกัน รวมทั้งต้องรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่เอาแต่ความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

นอกจากนี้แล้วเรายังสามารถประยุกต์การจัดสรรกำไรสำหรับสมาชิกไปใช้ในการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง เคารพในกฎระเบียบและกติกาสังคม การจัดสรรกำไรอีกส่วนหนึ่งสำหรับใช้ในการพัฒนากิจการของสหกรณ์ ยังเป็นการฝึกฝนให้ตนเองรู้จักการแบ่งปันเพื่อเพื่อนฝูง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน

บทบาทหน้าที่สำหรับของสหกรณ์ที่สำคัญคือคือการส่งเสริมให้สมาชิกเห็นคุณค่าของการออม เราจึงควรมานำประยุกต์ใช้ด้วยการรู้จักออมเงิน ใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่าและตามความจำเป็น เพื่อที่เราจะได้มีเงินเหลือเก็บไว้ในยามที่จำเป็น

5.51

สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กิจกรรมเสริม

ให้เขียนทำภาพพัฒนาการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือวาดภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิก

๑. นักเรียนเห็นด้วยกับการรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์หรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. นักเรียนเคยใช้บริการของสหกรณ์หรือไม่อย่างไร และได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในการเป็นสมาชิกและใช้บริการของสหกรณ์
๓. นักเรียนจะสามารถประยุกต์หลักการของสหกรณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร อธิบายตามความคิดของตนเอง

ชื่อสมาชิก
เลขที่สมาชิก

ชื่อโรงเรียน

ชื่อตำบล

ชื่ออำเภอ

ชื่อจังหวัด

5.52

สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กิจกรรมสัมพันธ์กับชีวิตจริง

ให้อ่านเรื่องแล้วตอบคำถาม

เรื่อง กลุ่มออมทรัพย์บ้านม่วงหวาน-โคกเจริญ

กลุ่มออมทรัพย์บ้านม่วงหวาน-โคกเจริญเริ่มขึ้นที่รวมประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๐ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการออมมา ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า ๖๖๗ คน ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจและหันมาเป็นสมาชิกกันมากขึ้นเพราะการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์นี้จะทำไปพร้อมกับกิจกรรมอื่นของชุมชน โดยเริ่มต้นจากร่วมกันซื้อข้าวสารซึ่งมีผลประโยชน์ที่ดี สามารถทำกำไรมาปันผลให้กับสมาชิกได้ทั้งรายงวดรายสักรายวันก็มีกิจกรรมอื่นๆ อีกหลายอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะนำเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ไปสนับสนุนทุนดำเนินการ ทำให้กลุ่มออมทรัพย์นี้มีออกผลออกมาขึ้นเรื่อยๆ

๑. กลุ่มออมทรัพย์บ้านม่วงหวาน-โคกเจริญประสบความสำเร็จเพราะเหตุใด
๒. กิจกรรมอื่นในชุมชนบ้านม่วงหวาน-โคกเจริญที่น่าสังเกตและการนำไปใช้คืออะไร
๓. นักเรียนคิดว่าเราสามารถนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสหกรณ์ได้อย่างไรบ้าง

กิจกรรมบูรณาการ

นักเรียนคิดและแสดงความคิดเห็นระหว่างหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับ

5.53

สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดนิทรรศการนิทรรศการเกี่ยวกับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวันของสมาชิกในชุมชนว่ามีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้หรือไม่ อย่างไร
๒. สำรวจในหมู่บ้านของตนเองมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์หรือไม่ หากมีให้สอบถามเจ้าหน้าที่สหกรณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานและผลประโยชน์ของสมาชิก
๓. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำเกี่ยวกับโครงการเกษตรที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดป็นนิทรรศการ

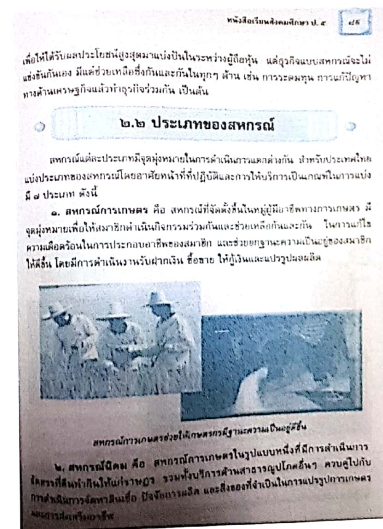
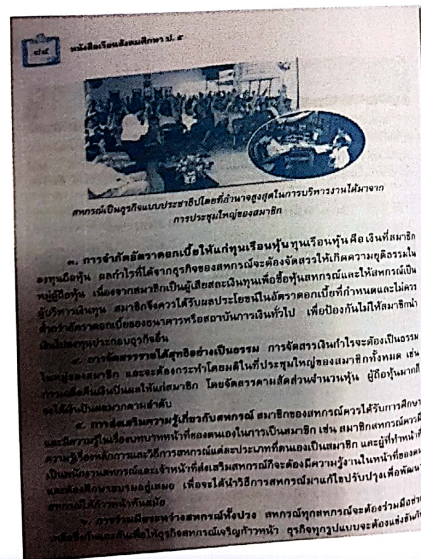
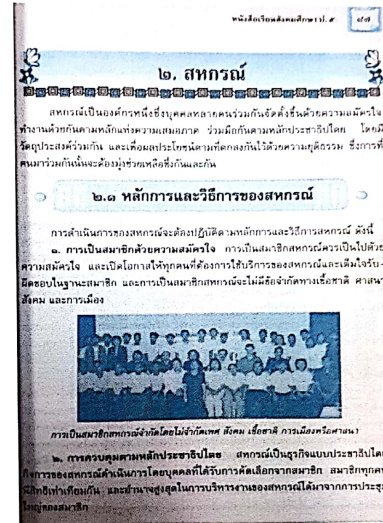
แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

๑. ห้องสมุดโรงเรียน
๒. การรวมกลุ่มสมาชิกของชุมชน
๓. แผนที่และป้ายประกาศของหน่วยงานพัฒนา

กับเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เว็บไซต์ต่างๆ เช่น
 - <http://th.wikispedia.org>
 - <http://www.sufficiencyeconomy.org>
 - <http://www.chaipat.ac.th>
 - <http://www.opkd.go.th>
 - <http://www.cit.or.th>

แบบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของบริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

หนังสือเรียนสังคมศึกษา ป.๕

สหกรณ์คือส่วนที่ราษฎรมีที่พึ่งพา

๓. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง บุคคลเหล่านี้จึงรวมกันโดยดำเนินการค้าหาหารัฐราชการ ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ ที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมอาชีพประมง

สหกรณ์ประมงช่วยส่งเสริมและแก้ไขปัญหาชาวประมงแก่สมาชิก

๔. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินในรูปแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพประจำตัวหรืออาชีพอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกออมทรัพย์และให้กู้ยืมแก่สมาชิกเป็นรายปี หรือเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิก

หนังสือเรียนสังคมศึกษา ป.๕

๕. สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่ผู้บริโภคร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคประจำวันแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป

๖. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกต่าง ๆ เช่น สหกรณ์เคหสถาน สหกรณ์รถจักรยานยนต์และค่าน้ำประปา เป็นต้น

๗. สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ประชาชนที่มีวงเงินออมเงินร่วมกัน เช่น ชาวไร่ในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกัน เป็นต้น มีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน เพื่อใช้กู้ยืมจากตนเองเป็นต้นและเป็นต้นในการสร้างเสริมความมั่นคงแก่ตนเองและชุมชน โดยการทำเงินออมของตนเองให้เป็นออมทรัพย์ มีการจัดการบริหารและให้สมาชิกกู้ยืม

หนังสือเรียนสังคมศึกษา ป.๕

๒.๓ สหกรณ์ในโรงเรียน

การจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน นอกจากจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ให้นักเรียนได้ศึกษาหลักการสหกรณ์ที่ถูกต้องรวมทั้งประโยชน์โดยทั่วไปที่เกิดจากการจัดการสหกรณ์แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้การดำเนินงานด้านธุรกิจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสหกรณ์ในโรงเรียนมักจะจัดตั้งในรูปแบบสหกรณ์ร้านค้า ที่นักเรียนสามารถเข้าร่วมส่วนได้ทั้งในด้านการเป็นสมาชิกสหกรณ์และการเข้าร่วมในการบริหารงาน และการรับผิดชอบเป็นกรรมการควบคุมการบริหารงานจัดการของสหกรณ์ นอกจากนี้การจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้ายังเป็นภาระอันชอบประโยชน์ในการถือไว้เพื่ออุปโภคบริโภคของนักเรียนหรือ สมุด เครื่องเขียน และเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ แก่สมาชิกในโรงเรียนในราคาถูกและประหยัดแบบสมาชิก รวมทั้งทำกำไรที่ได้จากการดำเนินงานของสหกรณ์ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่โรงเรียนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์โรงเรียน

๑. การจัดการสหกรณ์ในโรงเรียน มีการดำเนินงานตามขั้นต้น ดังนี้

๒. การรวบรวมเงินของครูและนักเรียน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้ง

๓. การรวบรวมและรักษาบัญชีของสหกรณ์ โดยอาศัยจากสหกรณ์โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่าง

หนังสือเรียนสังคมศึกษา ป.๕

๒.๔ การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

หลักการของสหกรณ์เป็นหลักการที่ไม่ว่าจะฐานะ ฐานะ หรือประกอบอาชีพอะไรก็สามารถนำหลักการของสหกรณ์ไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การใช้จ่ายเงินเป็นแผนและบัญชี จากเงินประจำเดือนที่ได้ไปบุคคลในโรงเรียนเราทราบทั้งนี้

๓. มีการประชุมกันเป็นประจำและรายงานให้ทราบ

๔. ประชากรประกอบอาชีพและรวมกันเพื่อใช้เงินของตนเองในการ

๕. ประชุมผู้ถือหุ้นทั้งหมดเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานและเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

๖. เมื่อจัดตั้งแล้วจะต้องมีการประเมินผลเป็นประจำ มีโอกาสและจากกรรมการและสมาชิกอย่างไร เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดความก้าวหน้าต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

หลักการของสหกรณ์เป็นหลักการที่ไม่ว่าจะฐานะ ฐานะ หรือประกอบอาชีพอะไรก็สามารถนำหลักการของสหกรณ์ไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การใช้จ่ายเงินเป็นแผนและบัญชี จากเงินประจำเดือนที่ได้ไปบุคคลในโรงเรียนเราทราบทั้งนี้

๓. มีการประชุมกันเป็นประจำและรายงานให้ทราบ

๔. ประชากรประกอบอาชีพและรวมกันเพื่อใช้เงินของตนเองในการ

๕. ประชุมผู้ถือหุ้นทั้งหมดเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานและเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

๕๘ หนังสือเรียนสังคมศึกษา ป.๕

กิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรมที่ ๓ เรียนรู้เรื่องสหกรณ์
 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการซื้อสินค้าจากสหกรณ์โรงเรียน แล้วให้นักเรียนเขียนถึงคำว่าสหกรณ์ในความหมายที่นักเรียนรู้จักเขียนบนกระดาษคำ แล้วช่วยกันสรุปความคิดเห็นตามประเด็น ดังนี้

- ๑) สหกรณ์หมายถึงอะไร
- ๒) หลักการของสหกรณ์
- ๓) ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

กิจกรรมที่ ๔ สหกรณ์ในโรงเรียน
 ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแสดงขั้นตอนวิธีการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนของตนเอง

กิจกรรมที่ ๕

๑) วัตถุประสงค์ของปรัญญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

๒) วัตถุประสงค์ของปรัญญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ

๓) เราสามารถอธิบายได้แก่คุณ

๔) วัตถุประสงค์ของสหกรณ์มีอะไรบ้าง ใช้อย่างไร

๕) ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

แบบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของบริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

๒) สหกรณ์
 สหกรณ์ คือ การรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ ความต้องการอันจำเป็นและมิจุดประสงค์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน โดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ร่วมกันรับผิดชอบ และดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยยึดหลักประชาธิปไตย ไม่มุ่งเพื่อแสวงหากำไร และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

๑. จุดมุ่งหมายของสหกรณ์
 การจัดตั้งสหกรณ์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ดังนี้

- ๑) เพื่อให้สมาชิกได้รวมกลุ่มในการผลิตสินค้าและบริการ การจัดหาตลาดจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้สมาชิกได้รับประโยชน์จากธุรกิจของสหกรณ์ โดยมุ่งในการช่วยเหลือสมาชิกมากกว่าต้องการผลกำไร
- ๒) เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดี เพราะระบบสหกรณ์ส่งเสริมความสามัคคี ความเป็นประชาธิปไตย และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ความน่าสนใจ
 และสหกรณ์ตั้งขึ้นในประเทศไทย ๕ ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๖ และ ได้ใช้ชื่อเรียกเป็นครั้งแรกว่า สหกรณ์ โดยใน พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้มีการแก้ไขชื่อสหกรณ์เป็น สหกรณ์ โดยให้ใช้ว่า สหกรณ์ได้ใช้ในปัจจุบัน

ภาพประกอบ
 A. การรวมกันผลิตสินค้าของสหกรณ์ เป็นการแบ่งปันผลประโยชน์

๒. ลักษณะของสหกรณ์
 สหกรณ์ต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นมา จะมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) ต้องเป็นองค์กรของกลุ่มบุคคล มีใจของคนที่เหมือนกัน
- ๒) การรวมกลุ่มต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของสมาชิก
- ๓) มีการประกอบกิจการ เช่น ผลิต จำหน่าย เป็นต้น
- ๔) เจ้าของคือสมาชิกของสหกรณ์ทุกคน
- ๕) ควบคุมการดำเนินงานโดยใช้หลักประชาธิปไตย
- ๖) ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มสมาชิก

๓. หลักการสำคัญของสหกรณ์
 สหกรณ์มีหลักการสำคัญที่นำไปปฏิบัติได้ ดังนี้

- ๑) หลักความสมัครใจ คือ เปิดรับสมาชิกทั่วไปตามความสมัครใจ และให้โอกาสการเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่มีการแบ่งชนชั้น เชื้อชาติ การเมือง และศาสนา
- ๒) หลักประชาธิปไตย คือ บริหารตามหลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และสมาชิกทุกคนมีสิทธิในการออกเสียงอย่างเท่าเทียมกัน โดย ๑ คน ออกเสียงได้ ๑ เสียง
- ๓) หลักอิสระ คือ ดำเนินงานโดยอิสระ ไม่มีผู้ทรงอิทธิพล รัฐบาล หรือองค์กรใดๆ มาเกี่ยวข้อง
- ๔) หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ สมาชิกมีสิทธิลงทุนและกำกับดูแลการใช้เงินของสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อความน่าสนใจ
 การรวมกลุ่มสหกรณ์ ของพี่น้องชาวมอญที่อพยพมาใน และตั้งถิ่นฐานตามชายฝั่งระหว่างชายทะเลในจังหวัด

- ๕) หลักเพื่อชุมชนและส่วนรวม การดำเนินงานของสหกรณ์เน้นความเอื้ออาทรต่อชุมชน การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน
- ๖) หลักการส่งเสริมการศึกษาอบรม โดยให้ทุนการศึกษาแก่สมาชิก ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง และคนงานของสหกรณ์
- ๗) หลักความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน เพื่อการสร้างเครือข่ายของสหกรณ์ โดยประสานความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

๔. ประเภทของสหกรณ์
 สหกรณ์ในประเทศไทย แบ่งเป็น ๗ ประเภท ดังต่อไปนี้

- ๑) สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่ใช้ประกอบการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจะระเบียบเป็นนิติบุคคลโดยนายทะเบียนการเกษตร ภายใต้อาณัติของกรมการเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร จัดหาเครื่องมือทางการเกษตรที่จำเป็นแก่เกษตรกรในราคาถูก จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผลและสิ่งประดิษฐ์ของเหล่าสมาชิก ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมใหม่ และให้บริการในการจัดหาเงินทุนแก่สมาชิกทุกคน
- ๒) สหกรณ์การประมง เป็นสหกรณ์ที่ผู้ประกอบการประมงรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยให้บริการแก่ผู้ที่มีอาชีพการประมง ส่งเสริมอาชีพประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านั้นจึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ภาพประกอบ
 A. สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์กรที่ช่วยเหลือเกษตรกรในชุมชน

๓) สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินในรูปแบบหนึ่ง
ซึ่งสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชน
เดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกผู้จัดการออมทรัพย์ เป็น
สหกรณ์ที่ให้บริการรับฝากเงิน และจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมได้แก่
เกิดความจำเป็น โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำ

๔) สหกรณ์บริการ เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ คนขึ้นไป ซึ่ง
มีอาชีพประเภทเดียวกัน หรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน
รวมตัวกัน โดยยึดหลักการประนีประนอมช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้ง
การส่งเสริมด้านอาชีพ เพื่อให้เกิด
ความมั่นคง ตัวอย่างของสหกรณ์
บริการ เช่น สหกรณ์เคหสถาน
สหกรณ์ไฟฟ้า สหกรณ์รถแท็กซี่
 เป็นต้น

๕) สหกรณ์นิคม เป็นสหกรณ์ที่ผู้ประกอบการที่ไม่
มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดหาที่ดินให้สมาชิก
ใช้ในการประกอบอาชีพ สมาชิกจะได้สิทธิในการครอบครองและสามารถ
พักอาศัยเป็นมรดกไปยังลูกหลานได้
นอกจากนี้ สหกรณ์นิคมยังช่วยใน
การจัดหาอุปกรณ์ในการผลิต และ
จำหน่ายผลผลิตให้แก่สมาชิกของ
สหกรณ์ด้วย

▲ สหกรณ์แท็กซี่ เป็นการรวมกลุ่มให้บริการแก่ประชาชนในภาคคมนาคม

๖) สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นโดย
จดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเทศสหกรณ์ร้านค้า มีฐานะเป็น
นิติบุคคล ซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกอุดหนุนร่วมกัน
ด้วยความสมัครใจ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค
มาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด ทั้งนี้เพื่อ
ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว และบรรเทาความเดือดร้อนในการซื้อสินค้า
อุปโภคบริโภคแก่สมาชิก

๗) สหกรณ์เครดิตยูเนียน
เป็นสหกรณ์ที่มีการจัดตั้งขึ้นใหม่
ประชาชนทุกสาขาอาชีพที่มีความ
ปรารถนาจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
โดยสมาชิกจะต้องสมทบเงินตาม
ความสามารถของตนเองเป็นประจำ
และสม่ำเสมอเพื่อนำมาเป็นกองทุน
และกองทุนนี้จะให้สมาชิกที่มีความ
เดือดร้อนกู้ยืมไปใช้จ่ายได้

▲ เครื่องหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นสัญลักษณ์ของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากบุคคลที่มีปัญหาสหกรณ์ทั่วโลก

ความเรียง
การรวมกลุ่มกันโดยมีเป้าหมายหรือสหกรณ์มีลักษณะเป็นเชิงรุก เป็นการรวม
จากกลุ่มคนที่มีอาชีพหรือ สหกรณ์ มีวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้ตรา
ลงนามในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม
สหกรณ์มีลักษณะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
สหกรณ์จะประกอบธุรกิจการค้าหรือบริการ
๑) โฉนด เป็นองค์การที่มิใช่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นองค์การที่มิใช่
๒) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๓) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๔) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๕) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๕. การฝึกปฏิบัติงานสหกรณ์ในโรงเรียน
สหกรณ์ในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นประเภทสหกรณ์ร้านค้า และ
เน้นการฝึกปฏิบัติจริงของนักเรียน
คณาจารย์ที่ส่งเสริมและสนับสนุน
จากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้
บริการด้านการขายสินค้าและบริการ
ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน
และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี มีราคา
สมเหตุสมผล หรือถูกกว่าราคาใน
ท้องตลาด

สหกรณ์ในโรงเรียนเป็นการรวมกลุ่มดำเนินงานของนักเรียน โดย
ระดมทุนมาจากครูและนักเรียนในโรงเรียน ไม่ต้องเสียค่าสถานที่ ค่าเดิน
ดูหรือจ่ายสหกรณ์ โดยสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น จากยอดขายหรือ
สินค้าไปจากสหกรณ์

แผนผังแสดงหลักการและขั้นตอนการดำเนินงานของสหกรณ์ในโรงเรียน

๖. การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน
เมื่อมีปัญหาในการทำมาหากัน เราสามารถนำหลักการรวมกลุ่ม
แบบสหกรณ์มาใช้เพื่อแก้ปัญหาได้ เนื่องจากตัวเราเพียงลำพังมีประสบการณ์
ปัญหา อาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ถ้ามารวมกลุ่มกัน แลกเปลี่ยน
ความคิด ช่วยเหลือกันในกลุ่ม ก็จะทำให้ปัญหาที่ทางแก้ไขไม่ได้ จะเห็นได้
จากรัตถประเสริฐของสหกรณ์มี ๗ ประการ ส่วนที่เขียนเนื่องมาจากกลุ่ม
ชนที่มีอาชีพเดียวกัน และมีปัญหาเหมือนกันมารวมกลุ่มกันจัดตั้ง
การรวมกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิก โดยมีหลักการ
ช่วยเหลือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม สมาชิกจะต้องจัด
ตักตวงและกตัญญูต่อกัน

▲ การรวมกลุ่มแบบสหกรณ์ สามารถใช้แก้ปัญหาได้ เช่น กลุ่มผู้ปลูกทุเรียน สามารถรวมกันไปปลูก
๑) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๒) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๓) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๔) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๕) วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ที่ ๒

แบ่งกลุ่มกลุ่ม ๕-๗ คน ให้แต่ละกลุ่มไปศึกษาสำรวจสหกรณ์ในท้องถิ่นว่ามีสหกรณ์ประเภทใดบ้าง มีลักษณะอย่างไร สหกรณ์ดังกล่าวมีปัญหาอะไรบ้างในการดำเนินงาน จากนั้นส่งตัวแทนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมรวบยอด

- ให้นักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการนำหลักธุรกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น การใช้จ่ายเงิน การใช้เงิน การใช้ไฟฟ้า การซื้อเสื่อผ้า เป็นต้น
- ทำโครงการโดยให้นักเรียนไปศึกษาปฏิบัติงานในร้านสหกรณ์โรงเรียน ๑ เดือน หรือ ๑ ภาคเรียน และจัดทำแบบบันทึกโครงการตามตัวอย่าง จากนั้นนำผลการปฏิบัติงานมา ร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ ความรู้ที่ได้รับจากการ ทำงานในสหกรณ์

โครงการ ศึกษาปฏิบัติงานในร้านสหกรณ์โรงเรียน

ระยะเวลาปฏิบัติงาน _____

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย _____

ปัญหาและอุปสรรค _____

วิธีแก้ไขปัญหา _____

ประโยชน์ที่ได้รับ _____

คุณธรรมที่ใช้ในการทำงาน _____

ตัวอย่างแบบบันทึก

คำถามบูรณาการสู่ชีวิต

๘. นักเรียนเคยเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียนหรือไม่ และผลจากการเข้าร่วมเป็นอย่างไร ในสหกรณ์โรงเรียนมีสหกรณ์ประเภทใดบ้าง และสหกรณ์นี้มีผลิตภัณฑ์อะไรบ้างขอให้นักเรียน ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสหกรณ์โรงเรียนนี้ และนักเรียนจะซื้อผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง

แบบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่องที่ ๓ สภากર્ณ

สภากર્ณ เป็นองค์การที่มีบุคคลหลายคนมาร่วมกันจัดระเบียบความคิด ความเชื่อใจ ความรัก ความศรัทธา และความเมตตา ร่วมมือกันช่วยเหลือประคับประคอง โดยยึดกฎประสอ์ร่วมกัน และผลประโยชน์ทางสังคมของสภากર્ณไว้ด้วยความสุจริต ซึ่งการศึกษานี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจและรัก

๑. ความหมายของสภากર્ณ
พระราชบัญญัติสภากર્ณ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้กำหนดให้ สภากર્ณ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยระดมทุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
ในความหมายทั่วไป สภากર્ณ หมายถึง องค์การที่ระดมทุนจากผู้ร่วมด้วยด้วยความเชื่อใจ มีการจัดตั้งและดำเนินการวิสาหกิจที่มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยคณะบุคคลมีความประสงค์อย่างเดียวกันเพื่อสนองความต้องการและมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมีการควบคุมตามหลักประชาธิปไตย

๒. หลักการของสภากર્ณ
หลักการของสภากર્ณ คือ แนวทางที่สภากર્ณยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คนต่างสภากર્ณเกิดผลประโยชน์ ประโยชน์ทางสังคมที่สำคัญ ๗ ประการ คือ
๒.๑ การมีหุ้นสมาชิกที่โปร่งใสและมีความซื่อสัตย์ การเข้าและออกจากการเป็นสมาชิกจะต้องเป็นไปอย่างเปิดเผยและยุติธรรม และการเป็นสมาชิกสภากર્ณจะไม่ถือเอาค่าจ้างหรือค่าตอบแทนใดๆ
๒.๒ การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย สภากર્ณเป็นธุรกิจแบบประชาธิปไตยที่การของสภากર્ณดำเนินการโดยบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก สมาชิกคนใดมีสิทธิในการของสภากર્ณเท่าเทียมกันโดยบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก และให้ทุกคนเป็น สมาชิกทุกคนจะต้องร่วมวามหา ในระดับสัญญาในการดำเนินการ และ

๒.๓ การช่วยเหลือกัน สภากર્ณต้องช่วยเหลือกันในการดำเนินกิจการร่วมกันโดยไม่มีเงื่อนไข

๒.๔ การโปร่งใสและความเป็นอิสระ สภากર્ณต้องมีการช่วยเหลือและปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสภากર્ณต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใด ๆ ตามเนื้อที่ที่สภากર્ณยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

๒.๕ การศึกษา สืบสวน และข้อมูลข่าวสาร สภากર્ณมุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภากર્ณ มีสิทธิและตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือได้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสภากર્ณ รวมถึงการศึกษารวมถึงข้อมูลและเนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

๒.๖ การร่วมมือระหว่างสภากર્ณ ธุรกิจของสภากર્ณจะไม่แข่งขันกันเอง มีหลักการร่วมมือซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน เช่น การรวบรวมทุน การแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแล้วที่ผู้เข้าร่วมกัน เป็นต้น

๒.๗ การถือเอาผลประโยชน์ สภากર્ณเป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สภากર્ณตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นการดำเนินงานของสภากર્ณต้องเป็นไปเพื่อการยกระดับชีวิตของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่าไม่ทำกำไรหรือการกักตุนกำไร

๓. ประเภทของสภากર્ณ

สภากર્ณแต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานแตกต่างกัน สภากર્ณในประเทศไทยแบ่งประเภทของสภากર્ณโดยอาศัยหน้าที่ที่ปฏิบัติและรายได้บริการเป็นหลักซึ่งในการแบ่ง ๓ ประเภท ดังนี้

๓.๑ สภากર્ณการเกษตร เป็นสภากર્ณที่ผลิตหรือบริการทางการเกษตร เช่น ฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ ฟาร์มทำไร่ เป็นต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและหน่วยงานราชการเกษตรอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก โดยดำเนินการบริการสมาชิกในด้านการศึกษาเงินเชื่อ การจัดหาปัจจัยทางการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์

๓.๒ สภากર્ณการประมง เป็นสภากર્ณที่ผลิตประมงโดยจะประกอบไปด้วยประมงน้ำจืดและประมงทะเล มีหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการประมงอาชีพด้านการประมง เช่น ให้ความรู้ด้านวิชาการ การส่งเสริมด้านการขาย ให้การสนับสนุนอุปกรณ์การประมง เป็นต้น

ตลาดปลาสาหร่ายประมงแม่กลอง จังหวัดสมุทรสาคร

๔๘

๓.๓ สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาหรือการจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิก ในการประกอบอาชีพ รวมถึงการจัดหาและอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก

๓.๔ สหกรณ์ร้านค้า หรือสหกรณ์ผู้บริโภค คือ สหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดหาสินค้าหรือเครื่องบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

๓.๕ สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น สหกรณ์การไฟฟ้า สหกรณ์เคหสถาน สหกรณ์แท็กซี่

๓.๖ สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับฝากเงินและจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปใช้จ่ายในเวลาจำเป็น

๓.๗ สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของสมาชิกที่อาศัยในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกัน สถานการณ์ศึกษาเดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการรู้จักช่วยเหลือตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกประกอบผลิตและออม เพื่อการรู้จักช่วยตนเองเป็นเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

สหกรณ์นิคม

สหกรณ์ร้านค้า

สหกรณ์บริการ

สหกรณ์ออมทรัพย์

๔๙

๔. ประโยชน์ของสหกรณ์

สหกรณ์ เป็นระบบที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก ได้แก่

๔.๑ ส่งเสริมการรวมมือกันในการแสวงหาประโยชน์สูงสุด เพราะมีการรวมกันดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันในด้านใดด้านหนึ่ง เกิดการเรียนรู้และร่วมมือกันดำเนินงานและการแก้ปัญหาต่างๆ

๔.๒ สันติสุขและระบอบประชาธิปไตย เพราะระบบสหกรณ์ใช้หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินการ โดยสมาชิกทุกคนมีสิทธิในการออกเสียงเพื่อคัดสรรคนดีใจดีมาทำงาน

๔.๓ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือชุมชน เพราะทำให้กลุ่มหรือชุมชนมีอำนาจต่อการในการซื้อหรือการขายสินค้าของกลุ่มที่รวมกันเป็นกลุ่มในประเทศต่างๆ

๔.๔ ส่งเสริมประชาชนให้ได้รับการดำเนินงานด้านธุรกิจอย่างเหมาะสม และมีคุณธรรมระบอบสหกรณ์

๔.๕ ย่นย่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของบุคคลและสังคม ทั้งในด้านบริการ และการประกอบอาชีพ เช่น การซื้อ-ขายของหรือการประกอบอาชีพ การซื้อ-ขายของเพื่อใช้ประโยชน์กันอย่างประหยัด การนำผลกำไรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มหรือในชุมชน

๕. สหกรณ์ในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นความพยายามที่จะนำระบบสหกรณ์เข้าสู่โรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียน เพราะนอกจากจะทำให้เด็กเรียนเข้าใจและรู้จักสหกรณ์ว่าเป็นอย่างในสังคมแล้วประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนด้วย โดยทั่วไปสหกรณ์ในโรงเรียนจัดอยู่ในรูปแบบสหกรณ์ร้านค้า ซึ่งเป็นประเภทของสหกรณ์ที่มีนักเรียนสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ ทั้งในด้านของการเป็นสมาชิกหรือในโรงเรียน

๕๐

และการดำเนินงานและกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสหกรณ์ในโรงเรียนของสหกรณ์ ในทางเข้าร่วมในการบริหารงานและการรับผิดชอบในการรวมกลุ่มการรวมกลุ่มการบริหารจัดการของงานของสหกรณ์ในโรงเรียนบางส่วนจึงให้นักเรียนได้ฝึกงานตามหลักสูตรตามสถานศึกษาด้วย

สหกรณ์โรงเรียนสหกรณ์ประจวบคีรีขันธ์ (ระยอง สิงหนคร) กรุงเทพมหานคร

การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จะทำให้เด็กนักเรียนซึ่งมีความสนใจของชาติได้เรียนรู้ระบบสหกรณ์ตั้งแต่อยู่ในโรงเรียน เป็นการช่วยสร้างการมีส่วนร่วมในการรู้จักการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เมื่อการจัดสหกรณ์ในโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนโดยครู ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นให้เด็กนักเรียนได้ใช้เงินโดยประหยัด และรู้จักคุณค่าของเงินตลอดจนเข้าใจเรื่องการออมเงินอย่างถูกต้อง ก็จะเห็นผลทางการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต

เมื่อนักเรียนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้ว ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์ เช่น หากเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ ก็ควรออมเงินไว้ในสหกรณ์ หรือถ้าเป็นสหกรณ์ร้านค้า ควรซื้อสินค้าที่เป็นประโยชน์จากสหกรณ์ และเมื่อมีการประชุมสมาชิกสหกรณ์ ก็ควรเข้าร่วมประชุม เพื่อได้ความคิดเห็นจากสหกรณ์และสนับสนุนความสามัคคี อันเกิดจากความสามัคคีร่วมกันของสมาชิกทุกคน

๕๑

๖. การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

หลักการของสหกรณ์มีประโยชน์ใช้ชีวิตรอบๆตัว เพราะสิ่งต่างๆรอบตัวเรามีอยู่และมีความสัมพันธ์กันอยู่ทุกด้านโดยไม่มีขาดกัน สิ่งนี้จึงมีคุณค่าและประโยชน์อันสูงส่ง จึงเป็นการมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดความดีความดีอันยิ่งใหญ่ รวมทั้งรู้จักการเสียสละต่อกัน คัดค้าน และยึดมั่นตลอด

สิ่งที่มีอยู่รอบตัวเรามีทั้งที่เป็นผลิตผลและเป็นการ ในสภาพของการแข่งขันกันมีผู้ไปและคู่แข่ง เช่น ผู้ผลิตบางชนิดก็ไปเพื่อขึ้น แลผู้ผลิตคู่แข่งก็มาแข่งขัน เพราะการแข่งกันขายสินค้าและบริการโดยไม่สนใจผู้ผลิตอื่น สิ่งนี้ผลดีและสิ่งไม่ดีจะเป็นอย่างไร การเรียนรู้ระบบสหกรณ์ทำให้เข้าใจได้จากการดูว่าทำไมไม่สนใจผู้ผลิตคู่แข่งแล้วไม่ผลิตของมาขายแล้วเมื่อเห็นของระบบสหกรณ์จะทำให้สิ่งนี้หายไป เพราะถ้าเราไม่ไปเป็นเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนแล้วใช้ชีวิตรอบๆตัวนักเรียนก็ไปเรียนที่โรงเรียนเพื่อที่จะได้รู้เรื่องสหกรณ์ เช่น ช่วยกันเรื่องเงิน การช่วยกันทำงาน การช่วยเหลือกันหากนักเรียนใช้หลักการของสหกรณ์มาดำเนินกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ก็จะช่วยให้เกิดการประหยัด เช่น ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งหมายถึงประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน หรือใช้วิธีการเก็บเงินรายวันเพื่อไปซื้อของใช้จำเป็นนักเรียนก็จะประหยัด และใช้เงินก็จะมากขึ้น ลดค่าของเงินลง และสมมุติว่า เพราะถือว่าเป็นเงินของส่วนรวม วิธีคิดเช่นนี้จะคิดนักเรียนเงินได้เป็นใหญ่ก็สามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ทำงานและสร้างชีวิตที่ดีได้ โดยที่นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมต้องมีการช่วยเหลือกันอยู่ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ร่วมกันไปในสังคมที่ดีขึ้นของ มีความสามัคคี และมีความดี

ปรัชญาสหกรณ์มีความสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้แก่ประชาชนชาวไทย การใช้วิธีการสหกรณ์ในการนำประชาชนไปสู่วางตัวทางชีวิตกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ดีสิ่งเดียว ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีการอยู่ดีมีสุขเช่นที่พระบาทสมเด็จพระ

คำถามท้ายบท

๑. อธิบายหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน
๒. อธิบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียนได้อย่างไร
๓. อธิบายหลักและประโยชน์ของสหกรณ์
๔. อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียน
๕. อธิบายการนำหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และยกตัวอย่าง

ชวนคิดชวนค้น

๑. นักเรียนหาข่าวท้องถิ่นที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วจัดทำป้ายนิเทศ
๒. นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และนำเสนอหน้าชั้นเรียน
๓. นักเรียนได้วาที่เกี่ยวกับสหกรณ์ของไทย
๔. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันไปสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์ของท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ และนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน
 ๑. จำนวนสหกรณ์
 ๒. ประเภทและจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานในสหกรณ์โรงเรียนตามหน้าที่ต่าง ๆ และจัดบันทึกรายงาน
การปฏิบัติงาน ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา

แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

โรงเรียน
ศูนย์
ส่วนส่งเสริมการค้า
www.sufficiencyeconomy.org
www.chelpat.or.th
www.ppd.go.th
www.sufficiencyeconomy.com

แบบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของสำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

